

JAARVERSLAG 2016

(JUNI 2016: CERTIFICAATUITREIKING PROJECT 'DE NIEUWE TOEKOMST' IN MAASTRICHT)

Nederlandse Vrouwen Raad

Laan van Meerdervoort 70

2517 AN Den Haag

070-3469304

info@de-nvr.nl

www.nederlandsevrouwenraad.nl

VROUWENRECHTEN, MENSENRECHTEN...

Ook vandaag de dag, in de huidige politieke constellatie in Nederland, Europa, in de wereld, is het nog steeds hard nodig dat wij, als Nederlandse Vrouwen Raad, ons inzetten voor de verbetering van de positie van de vrouw, voor gelijke rechten en volwaardige participatie op alle niveaus in de samenleving. Als ik door dit jaarverslag blader en zie wat de NVR in 2016 allemaal heeft gedaan en hoeveel deskundige en betrokken vrijwilligers zich daarvoor hebben ingezet, dan besef ik wat een krachtige organisatie de NVR is!

Met deze vrijwilligers, met het kleine bureau en beperkte financiële middelen is er toch weer heel veel tot stand gekomen.

Per 1 januari 2018 treedt er een nieuwe emancipatie-subsidieregeling in werking. Er worden nieuwe eisen aan de organisaties gesteld, eisen die passen bij deze tijd waarin het bereiken van ons doel afhangt van onze innovatieve kracht en de samenwerking en allianties die we aan kunnen en willen gaan.

De voorbereidingen voor deze nieuwe subsidieregeling zijn in volle gang, samen met andere organisaties, en ik moet zeggen: er komt nieuwe energie tot stand. Energie om ons krachtig te blijven inzetten voor de vrouwenrechten.

Daarnaast wil de NVR 2017 gebruiken om ook onze organisatie voor te bereiden voor de toekomst.

Dorenda Gerts,
Voorzitter Nederlandse Vrouwen Raad

INHOUDSOPGAVE

VROUWENRECHTEN, MENSENRECHTEN.....	2
INHOUDSOPGAVE.....	3
SAMENVATTING	5
DE NVR.....	6
MISSIE EN VISIE.....	6
KERNTAKEN	6
BASISORGANISATIE.....	7
NIEUWE SUBSIDIEREGELING 2018.....	9
COMMUNICATIE & PR.....	11
UITVOERING KERNTAKEN.....	15
BELEIDSBEÏNVLOEDING EN BELANGENBEHARTIGING.....	15
NETWERK EN PLATFORM.....	19
SIGNALERING EN AGENDERING	21
SAMENWERKING	23
VROUWENPODIUM.....	23
GELIJK=ANDERS	24
VROUWENSTEMMEN: KIES EEN VROUW.....	24
PROJECTEN	26
DE NIEUWE TOEKOMST.....	26
HUISELIJK GEWELD BES-EILANDEN.....	27
ECONOMISCHE ZELFSTANDIGHEID	27
ZORG M/V	28
INTERNATIONAAL	29
AVVN VROUWENVERTEGENWOORDIGING.....	29
BELEIDSBEÏNVLOEDING	31
FINANCIËEL.....	34
BIJLAGE I. LEDENBESTAND	36
BIJLAGE II. BASISORGANISATIE	38

BIJLAGE III. BIJEENKOMSTEN EN VERGADERINGEN	42
BIJLAGE IV. VERTEGENWOORDIGINGEN	51
EUROPEAN WOMEN’S LOBBY (EWL).....	51
EUROPEAN OBSERVATORY ON VIOLENCE AGAINST WOMEN.....	53
EUROPEAN NETWORK OF MIGRANT WOMEN (ENOMW).....	54
EUROPEAN CENTER OF THE INTERNATIONAL COUNCIL OF WOMEN (EC ICW)	58
INTERNATIONAL COUNCIL OF WOMEN (ICW).....	60
BIJLAGE V. LIJST VAN AFKORTINGEN	62

SAMENVATTING

Het jaar 2016 stond in het teken van de nieuwe subsidieregeling. Het Ministerie van OCW heeft in 2016 aangekondigd dat de huidige subsidieregeling voor instellingen ingrijpend verandert. De bestaande instellingssubsidie komt per 1 januari 2018 te vervallen en maakt plaats voor een opzet waarin allianties van verschillende partijen samen strategische partnerschappen gaan vormen. De NVR was in 2016 volop bezig met het maken van allianties en strategische partnerschappen.

Beleidsbeïnvloeding is de belangrijkste taak van de NVR. In 2016 heeft de NVR het hele jaar door verschillende brieven en aanbevelingen aan de overheid en/of de politiek gestuurd over onder ander: vrouwenquotum, geboortezorg, prostitutiebeleid, kraamverlof en het aantal vrouwen in besluitvormende functies. Voor dit laatste heeft de NVR zich in het bijzonder hard gemaakt, met een oproep aan ministers Asscher en Bussemaker en het luiden van de noodklok.

In juni 2016 is de pilot De Nieuwe Toekomst (DNT) afgerond. Dieny Scheffer, de voorzitter van de stuurgroep tot dan toe, bood minister Bussemaker de rapportage aan met daarin de mooie effecten van de pilot DNT. Als vervolg op de pilot heeft de NVR samen met Federatie Opvang een subsidieaanvraag ingediend, gericht op de doorontwikkeling en borging van de aanpak. Hierin werken we samen met Movisie. De NVR hoopt in februari 2017 toekenning van OCW te krijgen en in maart 2017 van start te kunnen gaan.

Op het gebied van samenwerking heeft de NVR niet stil gezeten. Naast Prinsesjesdag op 12 september van het samenwerkingsverband Vrouwenpodium, heeft de NVR ook activiteiten ondernomen met Gelijk=Anders. De NVR heeft naast de talkshow van januari ook een workshop verzorgd voor de MBO-raad. Verder is in 2016 een begin gemaakt met VrouwenStemmen, Kies een Vrouw. In maart 2017 zijn verkiezingen en ook met deze verkiezingen zet de NVR zich in voor meer vrouwen in de Tweede Kamer en dus Kies een Vrouw.

In oktober gaf Vrouwenvertegenwoordiger Marije Cornelissen haar speech over Vrouwen en Klimaat tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Jamila Anzi neemt het stokje van haar over en zal zich als Vrouwenvertegenwoordiger 2017 richten op vrouwen en de veranderende arbeidsmarkt.

Binnen het bestuur van de NVR hebben in 2016 veranderingen plaatsgevonden. Tijdens de ALV van mei zijn drie nieuwe bestuursleden aangetreden wat het totaal van het bestuur tot 9 leden maakte. Tijdens de ALV van november zijn er twee nieuwe lidorganisaties bij gekomen: Women's Business Initiative International en ZijActief Limburg. Het totaal aantal lidorganisaties kwam hiermee op 52 voor 2016.

DE NVR

De Nederlandse Vrouwen Raad (NVR) is sinds 1898 de koepelorganisatie van en voor vrouwenorganisaties die zich inzetten voor vrouwenemancipatie en op deze manier gender gelijkheid nastreven. Onderwerpen die door de NVR op de agenda worden gezet, verkrijgen daardoor meer gewicht dan wanneer lidorganisaties dat afzonderlijk doen. De NVR is dan ook de bundeling van krachten van vrouwenorganisaties en de daarbij aangesloten leden. Daarmee heeft de NVR een geschat bereik van ruim 1 miljoen vrouwen via de bij haar aangesloten lidorganisaties.

Missie en visie

Missie

De Nederlandse Vrouwen Raad behartigt proactief de belangen van vrouwen in Nederland met speciale focus op de thema's economische zelfstandigheid van vrouwen én geweld tegen vrouwen. Dit doet zij door via diverse activiteiten de Nederlandse politiek te beïnvloeden. Internationaal verzorgt de NVR de stem van de Nederlandse vrouw en zoekt zij aansluiting met relevante partijen en waar nodig biedt zij de benodigde ondersteuning in binnen- en buitenland.

Visie

De NVR weet door het contact met haar lidorganisaties wat er onder vrouwen speelt en zorgt via beleidsbeïnvloeding voor gendergelijkheid voor vrouwen en meisjes in alle gelederen van de Nederlandse samenleving.

Kerntaken

Vanuit de missie volgt een aantal kerntaken, te weten:

1. Beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging

De NVR heeft door de bundeling van krachten en organisatie vanuit haar leden en die vanuit de Nederlandse samenleving, een belangrijke bottom-up functie richting politiek en samenleving. De NVR voedt beleid, politiek en samenleving op de thema's economische zelfstandigheid van vrouwen en geweld tegen vrouwen. Naast actieve beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging op deze twee kernthema's, reageert de NVR ook op algeheel emancipatiebeleid vanuit de landelijke overheid.

2. Netwerk en platform

Binnen de NVR worden kennis en deskundigheid rond thema's over vrouwenemancipatie bijeen gebracht. De lidorganisaties werken binnen de NVR samen aan de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten en projecten. Deze verankering d.m.v. de leden en daarmee in de samenleving is

van unieke waarde. Informatie en communicatie over de activiteiten van de NVR en haar leden worden actief gedeeld en naar buiten gekanaliseerd waarmee de NVR bijdraagt aan bewustwording rond de kernthema's. De gezamenlijke bepaling van onderwerpen en partners voor nieuw te ontwikkelen projecten zorgt voor draagvlak en cohesie.

3. Agendering en signaleringsfunctie

De NVR heeft door de bundeling van krachten en organisatie vanuit haar leden en die vanuit de haarvaten van de Nederlandse samenleving komt, een belangrijke bottom-up functie richting politiek en samenleving. De leden signaleren, agenderen en bepalen de voor vrouwen belangrijke thema's waar de NVR zich als netwerk/koepel op moet richten.

Basisorganisatie

Het bestuur

Het bestuur voert besluiten uit van de Algemene Leden Vergadering (ALV), vertegenwoordigt de NVR en is het boegbeeld van de NVR. Bij bestuursvacatures wordt gewerkt met profielen. Het bestuur heeft als meest voorname taken:

1. Het bewaken van de kwaliteit van de activiteiten, beleid en financiële situatie van de NVR;
2. Prioriteitstelling en signalering van thema's, beoordelen van voorstellen van de Adviescommissie Beleidsbeïnvloeding & Belangenbehartiging en van ontwikkelingen in de werkgroepen (zie hieronder);
3. Het positioneren van de NVR in de Nederlandse samenleving door communicatie, marketing ten behoeve van de financiële positie NVR, fondswerving;
4. Het onderhouden van contact met lidorganisaties (kennis hebben van activiteiten, bijwonen van bijeenkomsten van leden) en identificeren van potentiële nieuwe leden.

Uitbreiding bestuur

Tijdens de ALV van mei werden Anouk Creusen, Diana van Dijk en Artie Ramsodit als bestuurslid benoemd. Daarmee werd het bestuur van 6 naar 9 leden uitgebreid.

Bureau

Het bureau heeft een faciliterende en coördinerende rol, met een uitvoerende rol op het gebied van communicatie (website, nieuwsbrief, sociale media). Daarnaast ondersteunt het bureau in beperkte mate de uitvoering van activiteiten op het vlak van beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging, en – mits door projectgelden gefinancierd – van projecten. Het bureau wordt aangestuurd door de voorzitter en de secretaris. De bestuursleden werken sinds 2016 met aandachtsvelden en zijn voor thema's aanspreekpersoon voor de medewerkers van het Bureau.

Sinds najaar 2013 is de bemensing van het bureau teruggebracht van 3,13 fte naar 1,66 fte. Daarmee is de begroting kostendekkend, maar de werkdruk op het bureau hoog. In 2016 heeft een grote personeelwisseling plaatsgevonden. Een overzicht van het personeel op het bureau is terug te vinden in bijlage II.

Commissie Beleidsbeïnvloeding & Belangenbehartiging

De Commissie Beleidsbeïnvloeding & Belangenbehartiging is opgericht in 2013 op basis van de nieuwe strategienota van de NVR die in de ALV in mei van dat jaar door de leden is vastgesteld.

De leden worden voor drie jaar benoemd door het bestuur. De leden van de commissie adviseren het bestuur over beslissingen, projecten en activiteiten. De commissie signaleert onderwerpen die aandacht behoeven door de beleidsstukken uit Den Haag en de media te volgen, én door het volgen van specifieke ontwikkelingen bij de achterban. De commissie formuleert projecten die, na instemming van het bestuur, door specifieke werkgroepen worden opgepakt. De werving van de werkgroepleden geschiedt op voordracht van de commissie.

Leden van de commissie hebben in 2016 in verschillende werkgroepen gezeten en hebben de NVR op verschillende bijeenkomsten vertegenwoordigd. Leden van de commissie hebben onder andere meegewerkt aan de werkgroep SER, Vrouwenpodium, De Nieuwe Toekomst, Gelijk = Anders, Algemeen Overleg Emancipatie, de begeleiding van de AVVN vrouwenvertegenwoordiger en de Commission on the Status of Women. Deze onderwerpen zijn elders in het jaarverslag terug te vinden.

De commissie heeft in 2016 een wisseling ondergaan van leden. Een overzicht van de leden van de commissie staat in bijlage II.

Vertegenwoordigingen

Leden van de commissie zijn namens de NVR verbonden aan:

- de European Women's Lobby (EWL). Eén van de leden is vertegenwoordiger in de Observatory on Violence against Women van de EWL.
- de European Network of Migrant Women (ENoMW);
- de European Center of the International Council of Women (EC ICW);
- de International Council of Women (ICW).

De vertegenwoordigingen zijn uitgebreid terug te lezen in het jaarverslag in Bijlage IV.

Deskundigenpool

De NVR heeft naast de commissie ook een deskundigenpool. De deskundigenpool is een groep van deskundige vrouwen uit de achterban van de NVR lidorganisaties op wie een beroep kan worden gedaan om mee te denken en mee te werken aan beleidsbeïnvloedende activiteiten maar ook aan het ontwikkelen van projecten. Vrouwen in de deskundigenpool kunnen van de

commissie en/of het bestuur het verzoek krijgen om mee te denken en mee te werken aan activiteiten en projecten.

In 2016 is op een aantal individuele leden een beroep gedaan. Dit varieert van uitnodigingen voor vergaderingen van de commissie beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging tot actieve betrokkenheid en inzet ten behoeve van werkgroepen en projecten. Voorbeelden hiervan zijn de werkgroep SER, werkgroep VrouwenStemmen en de subsidieaanvraag 2018.

Een overzicht van de leden van de deskundigenpool staat in bijlage II.

Nieuwe subsidieregeling 2018

In 2016 is door het Ministerie van OCW aangekondigd dat de huidige subsidieregeling voor instellingen ingrijpend veranderd wordt. Tot en met 2017 ontvangt de NVR naast Atria en Women Inc. jaarlijks een vast bedrag aan instellingssubsidie op het thema 'gendergelijkheid'.

De bestaande instellingssubsidie komt per 1 januari 2018 te vervallen en maakt plaats voor een opzet waarin allianties van verschillende partijen samen strategische partnerschappen zullen gaan vormen. Vanaf 2018 worden maximaal 8 allianties gehonoreerd als strategisch partner op het gebied van gendergelijkheid en LHBTI. De gevormde strategische partnerschappen zijn voor 5 jaar zeker van subsidie.

Voor de NVR betekent deze regeling een nieuwe fase in haar bestaan. Als koepelorganisatie gaan we samen met de andere spelers op het gebied van gendergelijkheid op 1 maart 2017 één of meerdere plannen voor de vorming van allianties indienen.

Deze mogelijkheid tot intensievere samenwerking met andere organisaties wordt verwelkomt door de NVR. Het bestuur ziet het traject naar alliantievorming, zoals ingezet door het ministerie, als een positieve ontwikkeling.

Enkele bestuursleden hebben de lijn uitgezet. De beleidsmedewerker en medewerker communicatie werken en denken hier hard aan mee. De voorzitter van de Commissie B&B is volop betrokken en heeft een adviserende rol in dit traject.

In eerste instantie is er gekeken naar de overeenkomsten tussen de vraag vanuit het ministerie met de speerpunten van de NVR. Er is een uitgebreide analyse van de organisatie NVR met haar lidorganisaties gemaakt. De werkgroep heeft dit voorgelegd aan het bestuur en aan de voorzitters van de lidorganisaties in de vorm van een eerste *Theory of Change*. Er volgde een aantal weken van aanscherping en discussie totdat het helder was op welke thema's van de minister ingezet ging worden. Deze thema's ('gelijke verdeling Arbeid en Zorg en 'Voorkoming van geweld tegen vrouwen') zijn in lijn met de twee speerpunten van de NVR en worden binnen de lidorganisaties breed gedragen.

De NVR zet in op één penvoerderschap op het gebied van Machtsbalans en stelt zich ook ten taak om een prominente rol te spelen in ten minste één alliantie op het gebied van 'gelijke verdeling Arbeid en Zorg' en ten minste één alliantie op het thema 'Voorkoming van geweld tegen vrouwen'.

De maanden oktober, november en december werden gedomineerd door overleggen met de organisaties die net als de NVR interesse hebben om samen een alliantie te vormen op een van de acht thema's. Er volgden vele verkennende gesprekken met organisaties als Atria, WomenInc., Wo=Men, Emancipator, VHTO, het Clara Wichman proefprocessen fonds, en Movisie.

Na de ALV in november was het duidelijk dat de laatste fase van het traject niet zonder een extra investering zou kunnen aangezien elke alliantieaanvraag vergezeld moet worden van een uitgewerkte *Theory of Change*. Besloten werd een functionaris aan te trekken om de eindfase van het traject tot het indienen van de alliantie aanvragen vorm te geven..

COMMUNICATIE & PR

Digitale nieuwsbrief

In 2016 zijn in totaal twaalf digitale nieuwsbrieven uitgebracht ([website](#)). De nieuwsbrief van 12 juli was, vanwege de afronding van het project per eind juni, geheel gewijd aan het project De Nieuwe Toekomst.

In 2016 is de verzendtechniek van de nieuwsbrief verbeterd. Bovendien is bekeken of de abonnees nog up to date waren en zijn abonnees wiens mailadres niet meer klopte verwijderd. Dit heeft voor een daling in het aantal abonnees gezorgd. De nieuwsbrief wordt nu aan meer dan 800 abonnees verzonden. Lidorganisaties nemen berichten uit de NVR Nieuwsbrief over voor verspreiding via hun eigen media of sturen de nieuwsbrief integraal door aan hun achterban.

Social Media

De NVR maakt gebruik van verschillende sociale media zoals Facebook, Twitter en LinkedIn. Nieuws wordt gepost op deze media, maar het wordt niet of nauwelijks ‘gepusht’, vanwege de geringe capaciteit op het bureau. Met het pushen van berichten wordt bedoeld dat er reclame wordt gemaakt voor de berichten zodat mensen de pagina’s van de NVR bekijken en de berichten leuk vinden. Alle bereikbaarheid van berichten op sociale media is organisch (door de leden zelf zonder reclame).

Facebook

Op 31 december 2016 had de NVR circa 599 volgers op Facebook, met een groei van circa 55% ten opzichte van vorig jaar ([website](#)). Het gemiddelde bereik van een bericht in 2016 was 554 personen. Gemiddeld aantal betrokken personen bij een bericht was 1089 personen.

Twitter

Op 31 december 2016 had de NVR circa 1241 volgers op Twitter, met een gemiddelde groei van 29 nieuwe volgers per maand, een groep van circa 40% ten opzichte van vorig jaar ([website](#)). Het gemiddeld aantal tweetweergaven in 2016 was 12144 per maand en 397 per dag. Het gemiddelde aantal bezoekers van het NVR Twitterprofiel in 2016 was 333 per maand.

LinkedIn

Op 31 december 2016 had de NVR circa 119 volgers op LinkedIn, dit is een groei van 55% ten opzichte van vorig jaar ([website](#)). Het gemiddelde bereik van een bericht in 2016 was 296 impressies.

Web statistieken www.nederlandsevrouwenraad.nl

In 2016 was het gemiddeld aantal bezoeken aan de NVR website per dag 414; het gemiddeld aantal bezoeken per maand lag op 12.619. Het gemiddeld aantal pagina’s dat per bezoek werd

bekeken was 7,0. Ter vergelijking: in 2015 was het gemiddeld aantal bezoeken per dag 485. Het gemiddelde per maand was 13.694.

Inforeeks

Ter afronding van het project De Nieuwe Toekomst is er een nummer van de Inforeeks uitgebracht met als titel 'Investeren in een toekomst na huiselijk geweld'. De uitgave vloeit voort uit het project De Nieuwe Toekomst en wordt betaald uit subsidie verkregen voor dat project.

In de inforeeks staat onder meer een toelichting op de methodiek, een beschrijving van de effecten van de toepassing ervan, en interviews met enkele deelnemers en hun coaches over wat het project De Nieuwe Toekomst voor hen betekend heeft.

Het nummer is gelanceerd in juni 2016 en is verstuurd naar abonnees, alle lidorganisaties, samenwerkingspartners en andere externe relaties. De uitgave is/wordt voorts verspreid op relevante bijeenkomsten en tijdens presentaties van het project en dient ook als PR middel voor een mogelijk vervolg. Uiteraard beschikken de regionale uitvoerders van het project ook over voldoende exemplaren voor hun promotieactiviteiten.

Persberichten en ingezonden stukken

In 2016 zijn drie persberichten uitgebracht. Open brieven en aanbevelingen aan de overheid en/of de politiek worden vrijwel altijd begeleid met een bericht aan de pers.

Op 13 september heeft de NVR de noodklok geluid over het geringe aantal vrouwen in besluitvormende functies. De NVR deed een dringende oproep aan minister Bussemaker (OCW) en minister Asscher (SZW) om krachtige maatregelen te nemen tegen de huidige trend van daling van het aantal vrouwen in besluitvormende functies bij beursgenoteerde bedrijven. Dit naar aanleiding van de publicatie van de cijfers van de Female Board Index 2016.

Over de Vrouwenvertegenwoordiger naar de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zijn persberichten uitgebracht. Natuurlijk was het statement van Marije Cornelissen op 11 oktober in de 3rd Committee aanleiding voor een bericht aan de pers, evenals op 24 november de voordracht van Jamila Anzi voor benoeming tot Vrouwenvertegenwoordiger voor 2017. De Vrouwenvertegenwoordigers zijn daarnaast altijd zelf zeer actief in het benaderen van de pers. Marije Cornelissen was verspreid over 2016 subject van verschillende interviews in (dag)bladen en magazines.

De NVR beschikt niet over de middelen om stelselmatig te onderzoeken in hoeverre persberichten ook werkelijk tot publicatie in de media leiden. Wel kan gesteld worden dat de NVR voldoende bij de media bekend is, aangezien de NVR steeds vaker benaderd wordt door de pers voor achtergrondinformatie over 'vrouwenzaken'.

De NVR in de krant

In 2016 heeft de NVR een aantal keer in de krant gestaan met ingezonden stukken.

Nederland bekommert zich niet om topvrouwen

De huidige aanpak om vrouwelijk talent beter te benutten is symboolpolitiek, aldus Linda Senden en Mirella Visser in NRC. Mirella Visser is ondermeer lid van de Deskundigenpool van de NVR. Op 12 januari 2016 werd hun opiniestuk in de NRC gepubliceerd ([Website](#)).

Op armlengte afstand?

Naar aanleiding van de aanrandingen op oudejaarsavond / nieuwjaarsnacht in Keulen en de reacties daarop zond de NVR een opiniestuk van Anneke van Doorne en Dorenda Gerts naar de Volkskrant. Publicatie vond plaats op 15 januari ([Website](#)). Een armlengte afstand houden, zo raadde de burgemeester aan. Goed bedoeld. En misschien heeft ze geen ongelijk. Maar het ligt ook anders. De ander die op armlengte afstand behoort te blijven, een principiële recht van ieder mens. Die armlengte representeert de persoonlijke ruimte waarbinnen anderen niet straffeloos mogen treden. Tenzij men anderen in de persoonlijke ruimte verkiest natuurlijk: geliefden, speciale contacten. Uit de literatuur is bekend dat de persoonlijke ruimte van vrouwen vaker dan die van mannen wordt doorbroken. Deels overigens door interacties van vrouwen onderling.

Hieraan gekoppeld onderschreef de NVR de reactie van het Proefprocessenfonds Clara Wichmann op de aanrandingen in Keulen. "Aanranding vrouwen geen stok om mee te slaan" ([website](#)). De terechte verontwaardiging over wat de vrouwen in Keulen is overkomen, mag dus geen stok worden om de niet-Westerse man mee te slaan. Evenmin mag de massa-aanranding aanleiding vormen om het gedrag van vrouwen onder de loep te nemen, zoals de burgemeester van Keulen heeft voorgesteld. In plaats daarvan moet de aandacht liggen bij het onderzoeken en stevig aanpakken van structureel (seksueel) geweld van mannen jegens vrouwen.

Ondernemerschap helpt om het potentieel van vrouwen te benutten

Artikel van Wim Naude en Josette Dijkhuizen van Maastricht School of Management op 8 maart 2016 in De Volkskrant. Josette is lid van het bestuur van de NVR ([Website](#)). Het artikel gaat over vrouwen in moeilijke posities en hoe ze daaraan kunnen ontsnappen. Ondernemerschap is vaak de sleutel om het potentieel van vrouwen te ontsluiten door het bouwen van vertrouwen, het ontwikkelen van vaardigheden en het creëren van onafhankelijkheid. Nu we Internationale Vrouwen Dag 2016 vieren, moeten we bedenken dat er nog geen gelijkheid tussen mannen en vrouwen bestaat en dat het onwaarschijnlijk is dat we dit met de huidige progressie de komende decennia bereiken. Dit is een onaanvaardbare situatie die iedereen aangaat, want we moeten ook weten dat de beste weg naar meer welvaart voor iedereen, het opleiden en beschermen van vrouwen is.

Vrouwen zijn de dupe van automatisering

Namens de NVR hebben Anneke van Doorne, Dorenda Gerts en Mirella Visser een opiniestuk geschreven over de SER en haar Verkenning Mens en Techniek en het gebrek aan aandacht voor de achterstandspositie van vrouwen op de arbeidsmarkt in deze verkenning. Dit opiniestuk is maandag 21 november 2016 gepubliceerd in de Volkskrant ([website](#)). Automatisering en robotisering mogen in het tweede decennium van de 21ste eeuw geen revolutie 'van mannen voor mannen' worden. Creativiteit en intelligentie van vrouwen zijn hard nodig in een wereld waar innovaties bepalend zullen worden voor de kwaliteit van leven. Tijd voor een nieuwe emancipatiegolf.

UITVOERING KERNTAKEN

Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging

De NVR voert beleid, politiek en samenleving op thema's op het terrein van vrouwenemancipatie. Specifieke aandacht gaat uit naar de kerngebieden maatschappelijke participatie en rechten van de vrouw, op zowel nationaal als internationaal vlak.

Inbreng Algemene Overleggen Emancipatie

Op 13 januari stuurde de NVR een brief aan de Vaste Kamercommissie voor OCW t.b.v. het Algemeen Overleg Emancipatie met minister Bussemaker dat op 10 februari in de Tweede Kamer plaatsvond. De NVR spitste haar inbreng in de brief toe op de noodzaak van een krachtadiger beleid voor meer vrouwen aan de top. Bedrijven moeten bij voortdurende op de hielen worden gezeten op dit punt, aldus de NVR; bindende streefcijfers helpen daarbij. De NVR vroeg de Kamerleden niet alleen de regering op te roepen tot meer adequate acties op Nederlandse bodem, maar ook als EU-voorzitter. ([Website](#))

Op 27 oktober was er wederom een Algemeen Overleg Emancipatie. Uiteraard was de NVR ook bij dit overleg in de Tweede Kamer aanwezig en stuurde zij van te voren een uitgebreide schriftelijke inbreng t.b.v. de leden van de Vaste Kamercommissie voor OCW. In deze inbreng stelde de NVR met indringende vragen een verscheidenheid aan punten aan de orde. Daarbij ging het onder meer om: De Nieuwe Toekomst, het genderperspectief in migratiebeleid, de implementatie van het verdrag van Istanbul, en de overgang naar een digitale economie en de positie van vrouwen daarin. Dit laatste naar aanleiding van een rapport van de SER Commissie Robotisering.

Ook in deze brief luidt de NVR noodklok over het beperkte aantal vrouwen in de top van bedrijven. De NVR pleit ervoor de streefcijferbepaling voor het percentage vrouwen in raden van bestuur en van commissarissen weer wettelijk vast te leggen. ([Website](#))

Inbreng Kamerbehandeling Prostitutiebeleid

In 2015 heeft de NVR verschillende activiteiten georganiseerd om het prostitutiebeleid in discussie te brengen en te komen tot een breed gedragen standpunt. In Nederland volgt het prostitutiebeleid het spoor van decriminalisering en legalisering. Prostitutie op zich is niet verboden, maar vrouwenhandel en gedwongen prostitutie wel. Hiermee wijkt Nederland af van het Zweedse standpunt dat door steeds meer Europese landen wordt gevolgd en dat strenger is. In oktober 2015 werd tijdens een expertmeeting een reeks van aanbevelingen opgesteld voor overheid en politiek. De NVR heeft die aanbevelingen destijds reeds naar minister en Tweede Kamer gestuurd.

In 2016 is de NVR de ontwikkelingen op het gebied van prostitutie en mensenhandel uiteraard op de voet blijven volgen. Op 11 februari woonde de NVR het Algemeen Overleg hierover van de

Vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie met minister Van der Steur bij. In juni stond in de Tweede Kamer de behandeling gepland van de wetwijziging 'regulering en bestrijding misstanden seksbranche'. T.b.v. deze behandeling heeft de NVR op 8 juni met een brief de aanbevelingen opnieuw onder de aandacht van de Tweede Kamerleden gebracht. De NVR benadrukt in deze brief dat de NVR en haar lidorganisaties achter het decriminaliseren van prostitutie staan. Vrouwen moeten vanaf 21 jaar, als zij in vrijheid kiezen voor betaalde seks, ook de mogelijkheid krijgen om dit werk te kunnen uitvoeren, met alle rechten en plichten die ook andere werknemers en zelfstandigen hebben. De NVR vraagt erkenning voor de speciale positie van sekswerkers die als ZZP-er thuis werken opdat zij niet met alle eisen en voorwaarden worden geconfronteerd die ook aan bordelen worden gesteld. ([Website](#))

Reactie op negatief advies verlenging kraamverlof partner

Op 7 december reageerde de NVR met een publicatie op haar website op het negatieve advies van de Raad van State over het wetsvoorstel van minister Asscher tot uitbreiding van het kraamverlof voor partners van vrouwen die net zijn bevallen. De Raad van State vindt dat de minister moet wachten op het onderzoek naar de kosten en baten van verschillende varianten op het gebied van arbeid en zorg dat de SER in haar advies 'Een werkende combinatie' heeft aangekondigd.

De NVR vindt dat het wetsvoorstel juist snel uitgewerkt moet worden. Overheid, werkgevers en werknemers moeten voortvarend aan de slag om de uitbreiding van verlofregelingen na de geboorte van een eerste kind en de financiering daarvan, vorm te geven opdat beide ouders een rol kunnen nemen in de zorg voor het gezin en in arbeid buitenshuis. Een gelijke verdeling van zorg en werk. ([Website](#))

Zorg over hervorming geboortezorg

Op 27 januari ondertekende de NVR samen met de Vereniging Vrouw en Recht en de Geboorte Beweging een brief van het Proefprocessenfonds Clara Wichmann aan minister Schippers van VWS. In de brief spreken de organisaties hun zorg uit over de voor 2017 aangekondigde fundamentele hervorming van de Nederlandse geboortezorg. Deze hervorming creëert een reëel risico dat de autonomie en de lichamelijke integriteit van vrouwen tijdens de zwangerschap en de baring worden ondermijnd, aldus de organisaties. Zij vrezen dat er te weinig is gekeken naar de belangen van vrouwen bij het maken van de nieuwe plannen. Zo zal het veel moeilijker worden om van verloskundige of ziekenhuis te wisselen. De protocollen van hoe de vrouw 'moet' baren worden strenger, en de speelruimte voor zorgverleners om tegemoet te komen aan de wensen van de zwangere worden geringer. ([Website](#))

Pleidooi voor persoonsvolgende bekostiging in geboortezorg

In een breed collectief met onder meer Patiëntenfederatie NCPF, Proefprocessenfonds Clara Wichmann en de Geboorte Beweging heeft de NVR op 16 juni een brief gestuurd naar de Vaste

Commissie van VWS t.b.v. van het Algemeen Overleg over de integrale bekostiging van de geboortezorg met minister Schippers in de Tweede Kamer. Organisaties pleiten in deze brief voor behoud van maximale keuzevrijheid van zwangeren en vinden dat het beleidsvoorstel van de minister daarvoor onvoldoende garantie biedt. Een zwangere moet altijd kunnen kiezen welke zorgverlener ze wil, ook als ze tijdens de zwangerschap wil wisselen. De wijze van bekostiging mag daarin geen belemmering zijn.

Organisaties stellen voor dat de mogelijkheden voor een persoonsvolgende bekostiging worden onderzocht. Bij een dergelijke bekostiging staat de zwangere centraal en gaat het zorggeld naar waar de zwangere heen wil. ([Website](#))

Verzoek herziening/intrekking wijziging van Wet afbreking zwangerschap

Women on Waves, het Proefprocessenfonds Clara Wichman, de NVR en andere organisaties hebben op 15 augustus een brief aan minister Schippers gestuurd met het verzoek tot intrekking of herziening van het wetsontwerp tot wijziging van de Wet afbreking zwangerschap. De organisaties onderschrijven het door de minister nagestreefde doel om meer vrijheid te creëren voor vrouwen met een ongewenste zwangerschap bij de keuze van hulpverlener bij het eventueel afbreken van de zwangerschap. Het plan om de huidige 'overtijdbehandeling' binnen de wet te trekken en de bevoegdheid tot het uitvoeren van een medicamenteuze zwangerschapsonderbreking te beperken tot enkel huisartsen, vinden zij echter een hele stap terug. Huisartsen zouden dan persoonlijk een aparte vergunning moeten aanvragen voor een behandeling die zij wellicht een tot drie keer per jaar verrichten. De 'overtijdbehandeling' valt momenteel juridisch buiten de wet en kan nu dus door de 1e lijnszorg worden voorgeschreven. ([Website](#))

NVR ondertekent schaduwrapportage 2.0 VN Vrouwenverdrag

De NVR behoorde tot de 76 niet gouvernementele organisaties die het Schaduwrapport VN-Vrouwenverdrag ondertekenden. Het Schaduwrapport Unfinished Business – Women's Rights in the Netherlands. Shadow report by Dutch NGOs and CSOs is op 20 september naar het CEDAW-Comité in Genève verzonden.

Het schaduwrapport is achtergrondinformatie voor het Comité dat tijdens CEDAW's 65ste sessie op 10 november de (openbare) constructieve dialoog met de regeringsdelegatie van Nederland had. Het geeft aanvullingen en kritische noten bij het rapport dat namens de regering is uitgebracht aan het CEDAW-Comité.

Het Comité blijkt de schaduwrapportage goed te hebben gelezen. Ook registreerde het Comité scherp op welke vragen het geen antwoord kreeg van de regering om dit terug te laten komen in haar aanbevelingen voor de Nederlandse regering voor de komende jaren. ([Website](#))

SER

In 2016 heeft de NVR werk gemaakt van het borgen van de vrouwenrechten als het gaat om de besluitvorming door de Sociaal Economische Raad (SER). Op 12 januari 2017 hadden Dorenda Gerts, Anneke van Doorne-Huiskes en Mirella Visser een bijzondere ontmoeting met SER voorzitter Mariette Hamer. In dat gesprek pleitte de NVR bij Mariette Hamer voor een zetel in de SER voor vrouwenbelangen. Als een van de belangrijkste adviesorganen van de overheid heeft de SER grote invloed op de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt.

Ondanks de sterk gestegen arbeidsparticipatie van vrouwen, blijven er hardnekkige verschillen bestaan tussen mannen en vrouwen (zoals de loon- en pensioenkloof, ondervetegenwoordiging in besluitvorming, economische zelfstandigheid). Daarom pleitte de NVR bij Mariëtte Hamer voor een zetel in de SER voor vrouwenbelangen. Mariëtte Hamer legde uit dat hiervoor binnen de structuur van de SER, waarin werkgevers en werknemers de zetels verdelen en kroonleden op persoonlijke titel worden benoemd, geen ruimte bestaat.

De NVR blijft de vinger aan de pols houden en zal de SER blijven voeden met informatie vanuit de lidorganisaties en de samenleving over de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt. Totdat er feitelijke gelijkheid tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt bestaat zal NVR blijven pleiten voor een volwaardige vertegenwoordiging van de belangen van vrouwen in invloedrijke gremia als de SER ([website](#)). Omdat die positie de komende jaren onder druk komt te staan door de technologische ontwikkelingen heeft de NVR onlangs een oproep gedaan in de Volkskrant aan de SER om dit goed in kaart te brengen ([website](#)).

Partneralimentatie

In de ALV van november heeft Marjan Nieuwenhuis (WOUW) een oproep gedaan over de alimentatiewet. Vorig jaar juni is er een Initiatiefwet partneralimentatie gelanceerd door enkele leden van de Tweede Kamer. Er is veel kritiek op de initiatiefwet gekomen, o.a. van enkele lidorganisaties van de NVR en van de vereniging 'Vrouw en Recht'. De Raad van State heeft een vernietigend advies geschreven over de voorstellen: 'De Raad merkt op dat de initiatiefnemers uitgaan van een situatie die ver verwijderd is van de huidige maatschappelijke realiteit, namelijk dat betaalde arbeid en zorg gelijk verdeeld zouden zijn over beide partners. De Raad adviseert om een aantal zaken te heroverwegen, omdat het wetsontwerp onvoldoende duidelijk maakt dat het tot een oplossing zal leiden voor de door de initiatiefnemers gesignaleerde problemen'. Uit de reactie van de initiatiefnemers blijkt dat ze hun initiatiefwet niet zullen aanpassen.

Marjan Nieuwenhuis heeft daarop de lidorganisaties gevraagd een brief te sturen naar de Tweede Kamer waarin zij de Tweede Kamer verzoeken om op korte termijn te overleggen met de vrouwenbeweging, bijvoorbeeld in de vorm van een rondetafelgesprek met de NVR en een Emancipatie Effect Rapportage (EER) uit te voeren, om helder te maken wat deze wet voor de positie van vrouwen zal betekenen. Tevens verzoeken zij om opschorting van de behandeling van de initiatiefwet totdat de EER is afgerond. De brieven zijn geschreven, er is geen reactie terug gekomen.

Netwerk en platform

Binnen de NVR worden kennis en deskundigheid rond thema's over vrouwenemancipatie bijeen gebracht. De lidorganisaties werken binnen de NVR samen aan de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten en projecten. Deze verankering d.m.v. de leden en daarmee in de samenleving is van grote waarde. Informatie en communicatie over de activiteiten van de NVR en haar leden worden actief gedeeld en naar buiten gekanaliseerd waarmee de NVR bijdraagt aan bewustwording rond deze thema's. De gezamenlijke bepaling van onderwerpen en partners voor nieuw te ontwikkelen projecten zorgt voor draagvlak en cohesie.

Algemene Vergadering

Op 21 mei en op 24 november werd een Algemene Ledenvergadering gehouden. Tijdens deze vergaderingen werden de gebruikelijke agendapunten aan de orde gesteld zoals de jaarrekening en het jaarverslag van 2015 in de mei-vergadering, en de begroting en het activiteitschema voor 2017 in de november-vergadering.

Tijdens de Algemene Vergadering van mei werden Anouk Creusen, Diana van Dijk en Artie Ramsodit als bestuurslid benoemd. Meer informatie over de nieuwe bestuursleden staat in het jaarverslag bij basisorganisatie.

Daarnaast zijn er twee nieuwe lidorganisaties voorgedragen, te weten Women's Business Initiative International en ZijActief Limburg. Aspirant lid Respect Women is in mei 2016 van de lijst afgevoerd. De organisatie was geen stichting of vereniging en kon daardoor niet langer als lid aanblijven. In de Algemene Ledenvergadering van mei 2016 gaf onze lidorganisatie Vrouwen voor Vrede te kennen de organisatie per 1 januari 2017 te zullen opheffen wegens vergrijzing.

Tijdens de november-vergadering werd verslag gedaan van alle adviezen die de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging aan het NVR bestuur heeft uitgebracht en de activiteiten die op grond daarvan in 2016 zijn ondernomen. Vrouwenvertegenwoordiger Marije Cornelissen kon zelf niet aanwezig zijn, maar Tonny Filedt Kok las haar brief voor over haar verslag van haar toespraak op 11 oktober tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in New York. Jamila Aanzi presenteerde zich als de AVVN vrouwenvertegenwoordiger voor 2017.

Voorzittersoverleg

Op 22 april ontving het NVR bestuur de voorzitters van de NVR lidorganisaties. Belangrijk doel van het Voorzittersoverleg is informatie-uitwisseling en kruisbestuiving: iedere lidorganisatie krijgt de gelegenheid de plannen voor de komende periode te presenteren en daarover met de andere lidorganisaties in gesprek te gaan.

Er werd uitvoerig gesproken over de nieuwe subsidieregeling, de inhoud en de rol van de lidorganisaties. Bij de nieuwe subsidieregeling wordt er uitgegaan van allianties, dit betekent dat

er meer organisaties aanspraak kunnen maken op de subsidie, maar het totale bedrag blijft gelijk. Verder werd er gesproken over de projecten De Nieuwe Toekomst en Zorg m/v. Stichting Zijweg kreeg de gelegenheid om de situatie rond de steunpunten Veilig Thuis toe te lichten. Zijweg overhandigde het manifest Huiselijk geweld te lijf, waarin de situatie rondom de steunpunten staat aan de voorzitter van de NVR. ([website](#))

Op 14 november werden de voorzitters van de lidorganisaties uitgenodigd om mee te denken over de nieuwe subsidieregeling en de allianties. Op het NVR kantoor werd de Theory of Change uitgelegd en vertelt waar de NVR de lidorganisaties had ingedeeld. De voorzitters werd gevraagd mee te denken over projecten die ze hebben uitgevoerd die de NVR kunnen helpen bij de subsidieaanvraag. Bij elke aanvraag hoort namelijk een Track Record oftewel een geschiedenis van de NVR op dat onderwerp. De voorzitters hebben actief meegeholpen en zo de werkgroep subsidieaanvraag op weg geholpen.

Projecten & samenwerking etc. zijn elders in het jaarverslag terug te vinden

Signalering en agendering

De NVR heeft door de bundeling van krachten en organisatie vanuit haar leden en die vanuit de haarvaten van de Nederlandse samenleving een belangrijke bottom-up functie richting politiek en samenleving. De leden signaleren, agenderen en bepalen de voor vrouwen belangrijke thema's waar de NVR zich als netwerk/koepel op moet richten en waar zij aandacht voor wil vragen.

NVR luidt noodklok over aantal vrouwen in top van bedrijven

Naar aanleiding van het verschijnen eind augustus van de Female Board Index 2016 heeft de NVR op 13 september in een brief aan ministers Asscher en Bussemaker de noodklok geluid. Na zeven jaren van geringe groei daalt het aantal vrouwen in raden van bestuur van beursgenoteerde ondernemingen. Uit de Female Board Index 2016 blijkt dat in de bestuurskamers 93% van de stoelen bezet wordt door mannen. Bovendien heeft ruim een kwart van deze bedrijven niet alleen geen enkele vrouw in de raad van bestuur, maar evenmin in de raad van commissarissen.

In 2015 heeft de NVR al herhaaldelijk met brieven en in gesprekken aangedrongen op krachtiger maatregelen om het aantal vrouwen in de top van bedrijven te vergroten. De NVR is van mening dat de regering bedrijven nu echt moet aanspreken op de negatieve gevolgen van het negeren van talenten en capaciteiten van de helft van onze bevolking, en vraagt met klem aandacht voor haar voorstellen:

- Verlenging/herinvoering van de streefcijferbepaling die op 1 januari 2016 afliep.
- Verhoging van het percentage van de streefcijferbepaling (30%) in plaats van een verlaging naar 20%.
- Toepassing van een boetesysteem, zoals bij arbeidsgehandicapten, op het niet bereiken van het streefcijfer. ([Website](#))

In hun antwoord op 10 oktober leggen de ministers uit dat zij zich samen met werkgeversorganisaties actief inzetten om bedrijven aan te sporen meer vrouwen in hun top te benoemen. Zij verwijzen naar de bedrijvenmonitor die in opdracht van OCW wordt uitgevoerd en een meer representatief beeld kan geven van de voortgang.

Ter attentie van de voorstellen van de NVR melden beide ministers dat het voorstel om het streefcijfer te verlengen in de Tweede Kamer ligt en dat het streefcijfer in de Wet Bestuur en Toezicht niet zal worden verlaagd naar 20%. Ministers zijn voornemens in 2017 te besluiten over een (eventuele) quotumheffing. ([Website](#))

Problematiek zwangere studenten en studerende moeders

Op 18 september 2015 ondertekenden de NVR samen met Public Interest Litigation Project (PILP), Steunpunt Studerende Moeders, FNV Vrouw en Proefprocessenfonds Clara Wichmann een brief aan minister Bussemaker over de problematiek van zwangere studenten en jonge moeders die een opleiding volgen. Zij lopen een zeer groot risico op studievertraging en/of studie uitval, in combinatie met een forse studieschuld.

Op 18 januari werd een uitvoerige reactie van de minister ontvangen, waarin zij erkent dat er geen wettelijke regeling is voor deze doelgroep. De minister geeft echter aan geen nieuwe acties te ondernemen en verwijst naar de verantwoordelijkheid van onder meer onderwijsinstellingen en gemeentes. Wel sprak de minister haar interesse uit in (de resultaten van) het onderzoek dat PILP in samenwerking met het Steunpunt Studerende Moeders en de VU uitvoert, en wil ze voor een gesprek over de problematiek met briefschrijvers aan tafel. ([Website](#))

In reactie hierop hebben Public Interest Litigation Project (PILP), Steunpunt Studerende Moeders, Proefprocessenfonds Clara Wichmann, Vereniging Vrouw en Recht, NVR en FNV Vrouw een verklaring opgesteld waarin zij hun teleurstelling over de reactie van de minister uitspreken. Door de verantwoordelijkheid enkel bij onderwijsinstellingen en gemeentes te leggen ontstaat versnippering van het beleid. Dit leidt tot rechtsongelijkheid en discriminatie van zwangere studenten en studerende moeders. ([Website](#))

In een gesprek met (ambtenaren van) de minister zijn de verschillende standpunten nog eens toegelicht. In november is het onderzoeksrapport verschenen. De Vereniging Vrouw en Recht die al in februari 2015 een brief over deze problematiek aan de Vaste Kamercommissie voor OCW stuurde, organiseerde eveneens in november een conferentie voor studerende moeders en zwangere studenten in het MBO en HBO om mee te praten en hun ervaringen te delen.

SAMENWERKING

Samenwerking speelt een belangrijke rol in het werk van de NVR. Eind 2014 heeft de samenwerking met WOMEN Inc en Atria vaste vorm gekregen in de afspraak voor een kwartaaloverleg van de drie organisaties, zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau.

Andere vaste samenwerkingsvorm is die met Atria en Wo=Men in de coördinatie van de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women. Meer over de CSW staat bij internationaal.

Vrouwenpodium

Al sinds 2010 is de NVR actief in het collectief Vrouwenpodium. Het Vrouwenpodium is een samenwerking tussen de NVR, de FNV en migrantenorganisaties. De activiteiten van Vrouwenpodium, die meestal plaatsvinden rond Internationale Vrouwendag (8 maart) en Prinsjesdag (derde dinsdag in september), richten zich op het agenderen bij de politiek van voor vrouwen belangrijke zaken. De laatste jaren kent het Vrouwenpodium daarvoor een beproefde vorm waarbij experts en ervaringsdeskundigen in rondetafelgesprekken komen tot aanbevelingen voor overheid en politiek. Het evenement 'Prinsjesdag' op 12 september werd voorbereid door de werkgroep Vrouwenpodium.

Prinsjesdag 2016

Onder het motto 'Op weg naar 100 jaar vrouwenkiesrecht' bogen op 12 september zo'n 80 vrouwen zich over de vraag waarom er weinig vrouwen in de politiek en besluitvormende functies zitten en hoe we dit kunnen veranderen.

De rondetafelgesprekken werden dit keer voorafgegaan door een inleiding van Vrouwenvertegenwoordiger Marije Cornelissen over de geschiedenis van het vrouwenkiesrecht en de ontwikkeling van het aantal vrouwen in leidinggevende posities, en een Lagerhuisdebat onder leiding van NVR bestuurslid Josette Dijkhuizen over de stellingen: 'Mannen maken in de politiek de dienst uit en zo hoort het' en 'Vrouwelijke (politieke-) leiders worden al gauw als een bitch gezien'. Het debat bleek een goede opwarmer voor de rondetafelgesprekken waarin gediscussieerd werd over de volgende vragen:

- Hoe kunnen we jonge vrouwen interesseren en activeren voor de politiek? Wat werkt wel en wat werkt niet?
- Jonge vrouwen hebben het gevoel dat ze veel moeten van de samenleving. Wat te doen aan deze beeldvorming? Hoe hen toch te activeren voor participatie? [Meer informatie...](#)

Uit de discussies kwamen veel aanbevelingen voort; deze zijn uitgewerkt in een boekje en aan de verschillende Kamerfracties aangeboden. [Meer informatie...](#)

Gelijk=Anders

In 2014 waren Atria en NVR door de directeur Emancipatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uitgenodigd om een voorstel te doen voor de viering van Beijing+20 in 2015. In een overleg met onder meer Wo=Men, WOMEN Inc, Atria en NVR werd besloten om een gezamenlijk project te starten en in 2015 werd het festival Gelijk=Anders gepresenteerd. Verschillende andere organisaties werden gevraagd zich bij het collectief aan te sluiten.

In 2016 zijn er verschillende gesprekken geweest met het collectief Gelijk=Anders en is er een projectaanvraag ingediend bij ministeries. Helaas willen de ministeries Gelijk=Anders pas weer in 2017 financieren. Een Gelijk=Anders festival zoals in 2015 zat er niet in. De gesprekken zijn al in volle gang hoe Gelijk=Anders zich in 2017 zal presenteren.

Op 26 januari organiseerde Gelijk=Anders in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken de talkshow Gelijke Rechten. De talkshow vond plaats in een volle zaal in Den Haag, met meer dan 90 mannen en vrouwen, en stond onder leiding van presentatrice Zarayda Groenhart. Er waren twee tafeldiscussies met als onderwerpen: Global Goal 5 'gelijke rechten voor mannen en vrouwen en de empowerment van vrouwen en meisjes' en De schending van de rechten van vrouwen, die op de vlucht zijn voor oorlogen en andere rampen. De talkshow was zeer succesvol. ([website](#))

Op 29 september verzorgde Gelijk=Anders een workshop voor docenten van de MBO-Raad met als titel: 'Hoe genderstereotiep geef ik les en waarom zou ik dat veranderen?'. Het doel was docenten bewust te maken van genderstereotypering in huidig onderwijsmateriaal en de eigen lessen. Roséanne Aukes (communicatiemedewerker NVR) gaf samen met Margriet van der Zouw (Wo=Men) de workshop. Het was een inspirerende dag. Er werden veel inzichten opgedaan over de stand van zaken rondom stereotypering binnen het MBO in heel Nederland en waar we op dat gebied naar streven. ([website](#))

VrouwenStemmen: Kies een Vrouw

Op 15 maart 2017 zijn de verkiezingen van de Tweede Kamer. Ook bij deze verkiezingen zet de NVR zich actief in om de machtsbalans te verbeteren en meer vrouwen in de Tweede Kamer te krijgen. In november 2016 heeft zich een werkgroep VrouwenStemmen gevormd om zich te buigen over de toolkit die de NVR haar lidorganisaties kan aanbieden. De werkgroep VrouwenStemmen is een samenwerking van de NVR met een aantal van haar lidorganisaties en Atria.

In de werkgroep is besloten om een toolkit te maken in het kader van 100 jaar passief kiesrecht voor vrouwen. Met deze toolkit kunnen organisaties zelf bijeenkomsten organiseren over de verkiezingen. In de toolkit is onder andere opgenomen; de geschiedenis van het vrouwenkiesrecht; een stappenplan, hoe organiseer ik een verkiezingsbijeenkomst; een uitleg wat strategisch stemmen is en hoe het werkt; de website www.kieseenvrouw.nl; en een agenda

met bijeenkomsten van de verschillende organisaties. De uitwerking van de toolkit en de publiciteit rondom VrouwenStemmen zal in 2017 plaatsvinden. ([website](#))

PROJECTEN

Ter versterking, verdieping en verbreding van de NVR inzet ontwikkelt de NVR projecten en voert deze uit in samenwerking met de lidorganisaties.

De Nieuwe Toekomst

De Nieuwe Toekomst (DNT) is de enige interventie in Nederland die zich specifiek richt op participatie en economische zelfstandigheid van vrouwen die slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld. De interventie is ontwikkeld in 2013 door de Nederlandse Vrouwen Raad en de Federatie Opvang. In 2014 – 2016 is het project als pilot uitgevoerd in acht gemeenten en door middel van een effectmeting geëvalueerd. Uit de effectmeting blijkt dat 70% van de deelnemers daadwerkelijk geactiveerd is richting werk, vrijwilligerswerk of opleiding.

De pilot is officieel afgesloten bij Kracht on Tour in Goes (12 oktober). Dieny Scheffer, de voorzitter van de stuurgroep tot dan toe, bood minister Bussemaker de rapportage aan met daarin de mooie effecten van de pilot DNT. De minister complimenteerde iedereen die betrokken is bij dit mooie initiatief. Vooraf aan Kracht on Tour is minister Bussemaker in gesprek gegaan met twee vrouwen die dankzij De Nieuwe Toekomst een stap dichterbij economische onafhankelijkheid zijn gekomen. Volgens de minister een indrukwekkend gesprek met vrouwen die vol energie zitten dankzij DNT. Voorafgaand aan de bijeenkomst hebben de stuurgroep en verschillende betrokkenen bij DNT een korte evaluatie gehouden over positieve punten van de methodiek, verbeterpunten en aanbevelingen voor de verdere uitrol van de interventie.

Als vervolg op de pilot is samen met de Federatie Opvang een subsidieaanvraag ingediend gericht op de doorontwikkeling en borging van de aanpak. Hierin werken we samen met Movisie. Wij hopen in februari 2017 de toekenning van OCW te krijgen en in maart 2017 van start te gaan.

In september was de NVR aanwezig bij de bijeenkomst van OCW in het kader van de subsidieregeling “Economische zelfstandigheid van vrouwen” voor gemeenten. Tijdens deze bijeenkomst konden de aanwezige organisaties middels speeddates in gesprek met gemeenten. De deadline voor het aanvragen van de subsidie is inmiddels verstreken. Twee gemeenten hebben van deze regeling gebruik gemaakt om DNT in 2017 uit te laten voeren.

In december publiceerde de VNG een factsheet over het Istanbul verdrag waarin DNT wordt genoemd als een goed voorbeeld van gendersensitief werken in de aanpak / preventie van huiselijk geweld.

Huiselijk geweld BES-eilanden

In het jaarverslag 2015 werd melding gemaakt van het BES-project dat in september 2015 aan Marith Volp (Tweede Kamerlid PvdA) is voorgelegd: 'Minder huiselijk geweld op de BES-eilanden'. Zij zou het meenemen in de bespreking van de VWS-begroting voor 2016 in de Tweede Kamer. Het resultaat van die bespreking was niet bepaald bemoedigend. Helaas is het niet gelukt de financiering van het project rond te krijgen. Als argument werd aangevoerd dat het projectvoorstel qua subsidieaanvraag enerzijds te klein is en anderzijds te groot is om in te kunnen bedden in de begroting van het ministerie van VWS.

Door de NVR is vervolgens in 2016 contact gelegd met ambtenaren van het ministerie van VWS. Daarop vond half juni een gesprek plaats. De behoefte aan een dergelijk project zoals dat van de NVR, dient volgens het ministerie van de BES-eilanden zelf te komen. (De NVR heeft aangegeven dat voordat het projectvoorstel tot stand kwam de NVR heeft meegewerkt aan een inventarisatie van contacten op de BES-eilanden. Een inventarisatie die op verzoek van het ministerie van OCW heeft plaatsgevonden. Het ministerie van VWS was daar niet van op de hoogte.) Eind november vond ook op de eilanden de jaarlijkse bijeenkomst plaats in het kader van de VN campagne Stop geweld tegen vrouwen. Het voorstel van het ministerie van VWS was om dan het NVR projectvoorstel voor te leggen aan de betrokken instanties. De terugkoppeling daarvan richting de NVR heeft vooralsnog niet plaatsgevonden.

Van de kant van de NVR zullen in de komende tijd, wederom stappen worden ondernomen voor contacten en netwerken van vrouwen op de BES-eilanden. Dit teneinde grassroots vrouwenorganisaties te stimuleren op te komen voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen/huiselijk geweld met als achterliggende informatie het NVR-projectvoorstel.

Concluderend kan worden gesteld dat het een zaak van lange adem is voordat het projectvoorstel op een of andere wijze tot uitvoering kan komen.

Economische zelfstandigheid

Voor de NVR is economische zelfstandigheid een van de leidende speerpunten. Immers vanuit economische zelfstandigheid kan iedere vrouw komen tot vervulling van elke levensdroom. Centrumgemeenten konden voor 15 november 2016 subsidie aanvragen bij het ministerie van OCW voor projecten in 2017 om de economische zelfstandigheid van vrouwen te vergroten. Het ging daarbij om cofinanciering van projecten die stimuleren dat vrouwen steviger op eigen benen (gaan) staan. Het ministerie van OCW organiseerde op 22 september een inspiratiedag over de kansen voor de invulling van deze regeling. Projecten die zich presenteerden op de inspiratiedag waren: De Nieuwe Toekomst, Kracht on Tour, De Tafel van Eén, How 2 Spend It, EVA, Elance, Single Super mom. Het NVR bestuur was bij de inspiratiedag en heeft de mogelijkheid van de subsidie voor economische zelfstandigheid actief gecommuniceerd naar de

lidorganisaties.

De werkzaamheden voor het project economische zelfstandigheid zijn in 2016 als zodanig niet verder gegaan. Inhoudelijk zijn ze opgegaan in alliantiebesprekingen met Atria voor de subsidieaanvragen en strategische partnerschappen 2018. Meer over de subsidieregeling 2018 staat elders in het jaarverslag.

Zorg M/V

Het project Zorg M/V richt zich op de effecten van de decentralisatie van de Wmo, de Jeugdzorg en de Participatiewet op de (arbeids)positie van vrouwen. Het doel van dit project is bewustwording van deze effecten bij mannen en vrouwen in Nederland, maar vooral bij gemeentelijke beleidsmakers, en het stimuleren van gendersensitief beleid. De 1^e fase is in 2015 doorlopen onder projectleiderschap van Annelies Vethman. In 2016 is subsidie aangevraagd om de andere fases van Zorg M/V te doorlopen. Deze betreffen onder andere: aansluiten bij bestaande monitoren van het rijk; gendersensitieve keukentafel gesprekken op lokaal niveau (VNG); gegevens verzamelen vanuit praktijkverhalen over de gevolgen van de beleidsverandering; expertmeetings op lokaal niveau verder doorzetten. Het beleid wordt namelijk op gemeenteniveau gemaakt. Vooralsnog is er geen goedkeuring van het ministerie voor een landelijk vervolgtraject, op rijksniveau zijn er geen subsidiemogelijkheden beschikbaar. Aangegeven is dat er voldoende onderzoek is gedaan, om die reden wordt bezien hoe de trajecten op lokaal niveau kunnen worden uitgevoerd.

INTERNATIONAAL

Consultatie voor de Commission on the Status of Women CSW60

Als gebruikelijk heeft de NVR samen met Atria en Wo=Men de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women (CSW) gecoördineerd. Op 11 februari vond de afrondende NGO consultatiebijeenkomst plaats, waarna de aanbevelingen tijdens de CSW briefing van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, werden aangeboden aan plaatsvervangend directeur Emancipatie Jantina Walraven ([website](#)).

Marije Cornelissen was als Vrouwenvertegenwoordiger aanwezig bij de CSW die van 12 tot en met 19 maart plaatsvond in New York. Voor haar was de CSW heel belangrijk als ‘snuffelstage’. Om meerdere redenen. Praktisch gezien als onontbeerlijke ervaring om mee te maken hoe het er aan toegaat bij de VN en bij een conferentie als deze. Maar ook puur inhoudelijk waar het gaat over haar onderwerp voor de speech die zij in oktober zou uitspreken. Wat gebeurt er internationaal op het vlak van klimaat en vrouwen? Wat zijn op dit moment de zwaartepunten binnen de strijd voor gelijke rechten? Wat voor jargon gebruikt men?

De CSW is voor Marije ook belangrijk geweest om haar positie te bepalen. Bij de CSW maakt de vrouwenvertegenwoordiger géén deel uit van de regeringsdelegatie. Maar ze is er wél als vrouwenvertegenwoordiger, dus daar moet ze zich bewust van zijn.

Marije was actief op Facebook en Twitter, waar ze haar volgers via de Onze Vrouw in NY accounts liet weten hoe het er bij de CSW aan toe ging.

Na afloop schreef Marije een verslag onder de titel “De 60e CSW: een week vol informatie en inspiratie” ([website](#)).

AVVN Vrouwenvertegenwoordiging

Het onderwerp waar Marije Cornelissen als Vrouwenvertegenwoordiger over speechte in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties was vrouwen en klimaat. Op 11 oktober sprak Marije haar statement uit in de Third Committee van de Algemene Vergadering van de VN ([website](#)). Klimaatverandering en de positie van vrouwen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In haar statement benadrukte Marije dat klimaatverandering niet iets van de toekomst is maar van nu. Vrouwen moeten toegang krijgen tot kennis, politieke en economisch macht, financiering en besluitvorming. Vrouwen zijn geen slachtoffers. Vrouwen zijn echter *over*vertegenwoordigd in functies waar ze het meest de dupe zijn van klimaatverandering. Tegelijkertijd zijn vrouwen *onder*vertegenwoordigd onder degenen die de middelen hebben om klimaatverandering aan te pakken. Marije sprak de Algemene Vergadering aan op hun verantwoordelijkheden en beloften.

Marije was actief op Facebook en Twitter, waar ze haar volgers via de Onze Vrouw in NY accounts liet weten hoe het er bij de AVVN aan toe ging. Van haar verblijf in NY heeft Marije

twee blogs geschreven voor op de weblog ([website](#))

Ook van haar verblijf in New York in oktober, haar optreden in de Algemene Vergadering van de VN, zal Marije een verslag schrijven. Dit zal t.g.v. de Algemene Vergadering van de NVR in mei verschijnen.

In augustus startte de werving voor de nieuwe Vrouwenvertegenwoordiger. De vacaturestelling mag zich in steeds meer belangstelling verheugen en vindt daardoor een steeds bredere verspreiding met name ook in netwerken van jongere vrouwen. Dit is ook zichtbaar in de respons op de vacature.

Een benoemingsadviescommissie bestaande uit vertegenwoordigers van NVR bestuur en de Algemene Vergadering van de NVR maakte een eerste selectie. In de gesprekken daarna werd vervolgens ook een vertegenwoordiger van Atria en van Wo=Men betrokken.

Eind november werd Jamila Aanzi voorgedragen als Vrouwenvertegenwoordiger voor 2017 ([website](#)). Jamila Aanzi koppelt het thema waarover zij in de VN wil spreken aan haar ervaring en achtergrond. Ze is een gedreven pleitbezorger voor de rechten van (jonge) vrouwen. Jamila brengt een relevant netwerk en internationale ervaring mee. Jamila heeft een HBO studie Bedrijfseconomie en een WO studie Beleid Communicatie en Organisatie gevolgd. Momenteel is ze actief als lid van een denktank van een onafhankelijk vermogensfonds dat de vraag centraal stelt hoe de arbeidsmarkt zich gaat ontwikkelen en wat dat vraagt van de talentontwikkeling van jongeren en werkenden. Ook is ze internationaal trainer van politieke partijen, ervaren in het voeren van campagnes en getraind in het omgaan met media. Vanuit verschillende bestuursfuncties deed ze ervaring op waaronder als vicevoorzitter van FNV Jong. Daarmee sluit zij aan bij een belangrijk agendapunt van de 61e Commission on the Status of Women die in maart 2017 in New York plaatsvindt: *Women's economic empowerment in the changing world of work*.

Vorbereiding CSW61

Op 12 december vond de eerste NGO consultatiebijeenkomst plaats ter voorbereiding van CSW 61, de Commission on the Status of Women in maart 2017. Het is de bedoeling van de organisaties die samenwerken aan de coördinatie hiervan (Atria, NVR en Wo=Men) om de werkwijze van de voorbereiding te vernieuwen en vooral de Tweede Kamer er meer bij te betrekken. Tijdens de consultatiebijeenkomst werd dit met het maatschappelijk middenveld afgestemd.

Beleidsbeïnvloeding

NAP 1325 III ook door NVR ondertekend

Tijdens een indrukwekkende bijeenkomst is door 60 ondertekenaars de derde versie van het Nationaal Actieplan 1325 voor de komende vier jaren ondertekend. Ook de NVR, alsmede een aantal van haar lidorganisaties, heeft voor de implementatie van het plan getekend. ([Website](#))

Met dit actieplan wordt actief invulling gegeven aan resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Deze resolutie gaat over het bestrijden van seksueel geweld en over hoe vredesoperaties ook goed uitpakken voor vrouwen en meisjes. Stimuleren dat vrouwen meedoen aan vredesonderhandelingen en wederopbouw is een ander speerpunt.

In het derde actieplan gaan de ondertekenende organisaties een belangrijke bijdrage leveren aan de participatie van vrouwen bij vredesprocessen en structurele veranderingen in Afghanistan, Colombia, Democratische Republiek Congo, Zuid-Sudan, Irak, Syrië, Yemen en Libië. De samenwerkende organisaties zullen zich meer dan ooit richten op samenwerking met lokale vrouwenorganisaties en mannen. Gendergelijkheid is óók voor mannen relevant en belangrijk.

NVR ondertekent gezamenlijk statement over sekswerk in reactie op e-consultatie UN Women

Ruim 90 organisaties van sekswerkers, vrouwenrechten- en mensenrechtenorganisaties, waaronder de NVR, hebben 31 oktober een statement ondertekend naar aanleiding van een oproep van UN Women over de ontwikkeling van beleid over de rechten van sekswerkers. De organisaties maken zich zorgen dat het eindresultaat van het proces van beleidsontwikkeling uiteindelijk de mensenrechten van sekswerkers niet zal ondersteunen en pleiten voor een open en transparant consultatieproces met alle partijen, waaronder de organisaties die zich bezighouden met de rechten van sekswerkers en vrouwenrechtenorganisaties. De organisaties verzoeken UN Women hen te verzekeren dat het nieuwe beleid samengaat met de aanbevelingen van de Global Commission on HIV en de Law and UNAIDS Guidance Note over HIV en sekswerkers dat zegt dat staten sekswerk moeten decriminaliseren. ([Website](#))

Brief tegen beëindiging dekking anticonceptie in Slovenië

Op 14 september heeft de NVR in een brief aan onder meer de president en de premier van Slovenië haar diepe bezorgdheid geuit over het mogelijk beëindigen van de dekking van anticonceptie in Slovenië. De NVR waarschuwt dat hierdoor de mogelijkheid van vrouwen – vooral de meest kwetsbaren – om vrij over hun eigen moederschap en seksuele en reproductieve gezondheid te beslissen, zal worden ondermijnd.

De nationale vrouwenraad van Slovenië, evenals de NVR lid van de European Women's Lobby, had deze problematiek onder de aandacht van de NVR gebracht. ([Website](#))

Brief tegen mogelijk restrictievere abortuswet in Polen

In juli 2016 is bij het Poolse parlement door de organisatie Pro Recht op Leven met meer dan 450.000 handtekeningen een verzoek ingediend voor een meer restrictieve abortuswet met gevangenisstraf voor het veroorzaken van de dood van het ongeboren kind. In reactie hierop werd een burgerlijke tegenactie gelanceerd die de abortuswet in Polen juist wil liberaliseren. Om deze actie, waarvoor op dat moment ongeveer 90.000 handtekeningen waren verzameld, te ondersteunen heeft de NVR op 1 augustus een brief gestuurd aan de minister-president van Polen waarin zij wijst op de rechten van vrouwen en erop aan dringt het initiatiefvoorstel van Pro Recht op Leven te verwerpen. ([Website](#))

European Women's Lobby (EWL)

De NVR geeft uitvoering aan de Nationale Coördinatie van de European Women's Lobby (EWL) in Nederland. Deze uitvoering is in handen van Tonny Filedt Kok en Marion Minis die daarin ondersteund worden door de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, waar zij zelf ook deel van uit maken, en incidenteel door leden van de NVR deskundigenpool.

EWL boekje "From conflict to peace? #WomensVoices"

Op vrijdag 18 november hebben Anke Vervoord en Tonny Filedt Kok namens de NVR het boekje "From conflict to peace? #WomensVoices" overhandigd aan Jacqueline Prins, directeur Emancipatie OCW; Edith Bleeker, ministerie van Veiligheid en Justitie; en Avalon Leupen van Centraal Orgaan opvang Asielzoekers. De publicatie "From conflict to peace? #WomensVoices" is door de European Women's Lobby (EWL) opgesteld in juni 2016. Het bevat aanbevelingen voor preventie en bestrijding van geweld tegen vluchtelingen vrouwen en meisjes gedurende het gehele vluchtproces en in de landen van asiel. De NVR is lid van de EWL en heeft op zich genomen de publicatie zo breed mogelijk in Nederland te verspreiden. De betrokken ambtenaren stellen het zeer op prijs dat de NVR haar verantwoordelijkheid neemt in dit moeilijke dossier. We gaan er zeker mee door om de verantwoordelijke bewindslieden erop te blijven aanspreken. ([website](#))

Prostitutiebeleid in Europa

In Europa en meer specifiek binnen de European Women's Lobby (EWL) wordt door een aantal landen vreemd aangekeken tegen het Nederlands prostitutiebeleid, waarin prostitutie gedecriminaliseerd wordt. Steeds meer landen in Europa met uitzondering van Oostenrijk en Duitsland volgen juist een beleid van criminalisering en strafbaarstelling. Ook de EWL spreekt zich in meerderheid uit voor strafbaarstelling van de gebruikers van prostitutiediensten.

Nederland heeft zich in the Observatory on Violence Against Women uitgesproken tegen criminalisering en strafbaarstelling van prostitutie.

Informatie over de bijgewoonde vergaderingen van de EWL vindt u in het verslag van de NVR-afgevaardigden Tonny Filedt Kok en Marion Minis in bijlage IV. Vertegenwoordigingen. Daar leest u ook het verslag van Essa Reijmers die namens de NVR deelneemt in het Observatory on Violence against Women van de EWL, en van Christine Nanlohy van de Molukse Vrouwen Raad die tevens de NVR vertegenwoordigt in het European Migrant Women Network dat is gelinkt aan de EWL.

FINANCIËEL

In 2016 heeft de NVR een instellingssubsidie ontvangen van € 150.000 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarnaast heeft de NVR voor het project De Nieuwe Toekomst een projectsubsidie ontvangen van € 18.427. Mede door de ontvangen projectsubsidie is een gedeelte van de kosten van de basisorganisatie gedekt. Het boekjaar 2016 is afgesloten met een resultaat van € 0. Een onttrekking uit het vermogen van het Tenstellingsfonds is derhalve niet noodzakelijk.

Ook in 2016 hebben de vrijwilligers hun bijdragen geleverd. De totaal gekapitaliseerde vrijwilligersbijdragen in 2016 bedraagt € 134.249. Aan cofinanciering heeft de NVR in 2016 een bijdrage ontvangen van € 3.435.

Balans per 31 december 2016

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
ACTIVA	€	€	PASSIVA	€	€
Vaste activa	2.648	4.414	Wilhelmina Druckerfonds	26.253	27.533
Overlopende activa	27.357	38.320	Resultaat	115	115
Overige vorderingen	-	-	Te besteden subsidies	-	5.078
Geldmiddelen	<u>15.665</u>	<u>46.348</u>	Te betalen posten	<u>19.302</u>	<u>56.356</u>
	<u>45.670</u>	<u>89.082</u>		<u>45.670</u>	<u>89.082</u>

Staat van baten en lasten over 2016

	Rekening 2016	Begroting 2016	Rekening 2015
	----- €	----- €	----- €
LASTEN			
<i>Kosten organisatie</i>			
Personeelskosten	142.009	137.000	164.313
Huisvestingskosten	13524	14.700	14.351
Kantoorkosten	12.299	12.000	16.801
Overige algemene kosten	8.342	6.900	8.317
Kosten basisorganisatie	4.955	5.400	9.943
	-----	-----	-----
<i>Kosten organisatie</i>	181.129	176.000	213.725
Aan projecten doorberekende kosten	209.925	160.000	209.620
	-----	-----	-----
	28.796-	16.000	4.105
<i>Kosten van projecten</i>	224.323	-	248.845
Diversen	1.702	-	18.665
	-----	-----	-----
Totaal lasten	197.229	16.000	271.615
	=====	=====	=====
BATEN			
Rente en dividend Tentoonstellingsfonds	9.564	8.000	10.837
Contributies	7.025	7.500	7.066
Diverse baten	4.161	500	4.958
	-----	-----	-----
<i>Baten organisatie</i>	20.750	16.000	22.861
<i>Subsidies en bijdragen projecten</i>	176.479	-	248.845
	-----	-----	-----
Totaal baten	197.229	16.000	271.706
	=====	=====	=====
Saldo lasten en baten	-	-	91-
Tentoonstellingsfonds, bijdrage in het tekort	-	-	
Saldo ten laste/gunste van NVR	-	-	91-
	=====	=====	=====

BIJLAGE I. LEDENBESTAND

Nieuwe lidorganisaties

In 2016 zijn twee organisaties als lid toegetreden tot de NVR. Tijdens de Algemene Vergadering van november werden Women's Business Initiative International en ZijActief Limburg verwelkomd. Hiermee komt het totaal van lidorganisaties in 2016 uit op 52 organisaties.

Aspirant lid Respect Women is in mei 2016 van de lijst afgevoerd. De organisatie was geen stichting of vereniging en kon daardoor niet langer als lid aanblijven.

In de Algemene ledenvergadering van mei 2016 gaf lidorganisatie Vrouwen voor Vrede te kennen de organisatie per 1 januari 2017 te zullen opheffen wegens vergrijzing. Er waren geen jongere vrouwen die in het bestuur konden/wilden plaatsnemen en daarom zag de organisatie zich genoodzaakt om zich op te heffen. ([website](#))

Lidorganisaties	
<p>1. African Sky</p> <p>2. Algemene Nederlandse Vrouwenvereniging Tesselschade – Arbeid Adelt (TAA)</p> <p>3. Bahá'í Vrouwenforum Nederland</p> <p>4. Business and Professional Women (BPW) – the Netherlands</p> <p>5. CDA Vrouwenberaad</p> <p>6. Delta Kappa Gamma Nederland (DKGN)</p> <p>7. Dona Daria</p> <p>8. FAM!</p> <p>9. Femmes for Freedom</p> <p>10. FNV Vrouw</p> <p>11. GAIA, netwerk voor vrouwen in de aardwetenschappen</p> <p>12. Gender Concerns International (GCI)</p> <p>13. Katholiek Vrouwen Dispuut (KVD)</p> <p>14. Koninklijk NVVH- Vrouwennetwerk</p> <p>15. Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV)</p> <p>16. Landelijke Federatie van Chinese Vrouwenverenigingen (LFCV)</p> <p>17. Liberaal Vrouwen Netwerk</p> <p>18. LTO Vrouw & Bedrijf</p> <p>19. Melania Ontwikkelingssamenwerking</p> <p>20. Molukse Vrouwen Raad (MVR)</p> <p>21. Nederland Suriname Antillen Gendervraagstukken (NSA)</p> <p>22. Nederlandse Organisatie Vrouwelijke Apothekers (NOVA)</p> <p>23. Oudere Vrouwennetwerk Nederland (OVN-NL)</p> <p>24. Partij van de Arbeid vrouwennetwerken/VIP</p> <p>25. Passage, christelijke maatschappelijke vrouwenbeweging</p> <p>26. Politiek Scholings Centrum (PSC)</p> <p>27. Proefprocessenfonds Clara Wichmann</p> <p>28. Provinciale Vrouwenraad Noord-Brabant</p>	<p>29. Respect Women (aspirant-lid per 21 mei 2015 – 21 mei 2016)</p> <p>30. Steunpunt Studerende Moeders</p> <p>31. Stichting Zijweg</p> <p>32. Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging (Unie NKV)</p> <p>33. Unie van Soroptimistclubs in Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen (UvS)</p> <p>34. Unie van Vrouwelijke Ondernemers Gelderland (UVON)</p> <p>35. Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen (VNVA)</p> <p>36. Vereniging van Vrouwen met Hogere Opleiding (VVAO)</p> <p>37. Vereniging voor Vrouwenbelangen</p> <p>38. Vereniging voor Vrouwengeschiedenis</p> <p>39. Vrouwen ontmoeten Vrouwen (VOV)</p> <p>40. Vrouwen van Nu</p> <p>41. Vrouwen voor Vrede (opgeheven per 1 januari 2017)</p> <p>42. Vrouwennetwerk Wageningse Ingenieurs (VWI)</p> <p>43. Vrouwenplatform Carree</p> <p>44. Women's Business Initiative International (WBII) (lid per 24 november 2016)</p> <p>45. Women on the Web (WOW) (lid tot 31 december 2016)</p> <p>46. Women's International League for Peace and Freedom Nederland (WILPF)</p> <p>47. Women's International Zionist Organisation (WIZO)</p> <p>48. WOUW (Wijze Oude Wijven)</p> <p>49. Young Womens Christian Association Nederland (YWCA)</p> <p>50. Zeeuws Vrouwenplatform</p> <p>51. ZijActief Limburg (lid per 24 november 2016)</p> <p>52. Zonta International</p>

BIJLAGE II. BASISORGANISATIE

Bestuur
<ul style="list-style-type: none">-Dorenda Gerts (Zonta), voorzitter-Wazna Hamidullahkhan (VVAO), penningmeester-MARIKE ABEL (Sorooptimisten, Provinciale Vrouwenraad Noord Brabant), portefeuille personeel en juridische zaken; secretaris-Anouk Creusen (GAIA), algemeen bestuurslid (sinds mei 2016), vicevoorzitter sinds december 2016-Diana van Dijk (VVAO), algemeen bestuurslid (sinds mei 2016)-Josette Dijkhuizen (Vrouwen van Nu), algemeen bestuurslid, portefeuille Communicatie en PR-Saideh Hashemi (FNV Vrouw), algemeen bestuurslid (tot 31 december 2016)-Artie Ramsodit (PvdA Vrouwen), algemeen bestuurslid (sinds mei 2016)-Anke Vervoord (Vrouwen van Nu), portefeuille internationale zaken

Landelijk bureau
<ul style="list-style-type: none">-Sandra Boes, communicatiemedewerker, 8 uur per week; E: s.boes@de-nvr.nl (tot 1 mei 2016)-Roséanne Aukes, communicatiemedewerker, 12 uur per week; E: r.aukes@de-nvr.nl (sinds 1 mei 2016)-Lotte Wouters, beleidsmedewerker, 30 uur per week; E: l.wouters@de-nvr.nl (tot 1 augustus 2016)-Monique van de Veeken, beleidsmedewerker, 24 uur per week; E: m.vanderveeken@de-nvr.nl (sinds 1 februari 2016 tot 1 juni 2016)-Leyla Hamidi, beleidsmedewerker, 24 uur per week; E: l.hamidi@de-nvr.nl (sinds 1 juli 2016)-Ramratie Parohi, financieel secretariaal medewerker, 22 uur per week; E: financieel@de-nvr.nl-Yvonne Carels, projectleider De Nieuwe Toekomst, 8 uur per week; E: y.carels@de-nvr.nl (tot 1 juli 2016)-Pauline Mulholland, projectleider De Nieuwe Toekomst, 8 uur per week; E: p.mulholland@de-nvr.nl (sinds 1 juli 2016)-Renee Ludolph, ondersteuning secretariaat, vrijwilliger, 8 uur per week; E: r.ludolph@de-nvr.nl (tot 1 juli 2016)

Commissie Beleidsbeïnvloeding & Belangenbehartiging	
Anneke van Doorne Huisjes (VVAO), voorzitter	Evelien Fick (Women on the Web)
Roséanne Aukes (FNV) (februari tot mei 2016)	Tonny Filedt Kok (Sorooptimisten)
Aleid van den Brink (Blijfgroep) (tot november 2016)	Lydia Ketting-Stroet (VNVA)
	Marion Minis (VVAO)

Essa Reijmers (Blijfgroep) (sinds november 2016) Yvonne Carels (Soroptimisten) Charlotte van Dijk (FAM! Netwerk)	Christine Nanlohy (MVR/OVN NL) Annelies Pierrot Dieny Scheffer (CDA V/NVVH) Ted Strop-von Meyenfeldt (YWCA)
--	--

Deskundigenpool	
Mieke Bakker – Mantjes Maria Ballast – Tatarian Katia Begall Willie van de Berg Gerdie van den Bergh Anita Boekelman (tot januari 2016) Aleid van den Brink (sinds november 2016) Irma de Bruin Jeanette van Dongen Mala eckhardt – Augna (sinds oktober 2016) Martina Ens – Dukkum Sandra Franken Emmy Galama-Rommerts Annemarie van Geel Alineke van Gils Leonie van Gils Esther 't Hart Marja Immerzeel – Geerlings Ivonne van de Kar Jennifer Koopmans (tot september 2016) Annet Laarman Judith Lohn Tineke Luijendijk – Bergwerf	Nirai Melis Jolanda Nootboom – van Soeren Jolanda Nuytens – Kouwenberg Ellen Paske – Lievestro (sinds oktober 2016) Marja Pijl (tot januari 2016) Ruth Richardson Loes van Rosse Joke de Ruiten Geeske Telgen-Swarts Sonja Tieks Renate Toxopeus Petra Verdonk Soesila Verhagen – Jainandusing Mirella Visser Monique van de Voorde Marijke Vos-Maan Pernette van der Werff Janneke Wierikx Tamara van de Wijdeven Sebahat Yurdusen Anna Zanen – van Eeghen Loes van Zuijlen

Stuurgroep De Nieuwe Toekomst	
Dieny Scheffer, voorzitter Ico Kloppenburg (VNG) Wilma Wielakker (Vrouwenopvang) <u>Projectleiding:</u> Liesbeth van Bommel (FO) Yvonne Carels (NVR) (tot juli 2016) Pauline Mulholland (NVR) (vanaf juli 2016)	<u>Contactpersonen deelnemende provincies:</u> Charlotte van Dijk (FAM! Netwerk) Emmy Galama (Zeeuws Vrouwenplatform) Jennifer Meyer (FNV Vrouw) Marjan van Lambalgen (Vrouwenplatform Carree)

Werkgroep SER	
Anneke van Doorne, voorzitter Dorenda Gerts Mirella Visser	Roséanne Aukes (NVR sinds mei 2016) Monique van der Veeken (NVR tot mei 2016)

Werkgroep subsidieregeling 2018	
Roséanne Aukes Anouk Creusen Anneke van Doorne Dorenda Gerts	Leyla Hamidi Wazna Hamidullahkhan Jeanne Martens Mirella Visser (kwartiermaker)

Werkgroep Vrouwenpodium	
Dieny Scheffer, voorzitter Roséanne Aukes (FNV en sinds mei NVR) Anneke van Doorne (VVAO)	Christine Nanlohy (Molukse Vrouwenraad) Judy Hoffer (FNV Vrouw) Regina Edoo (Netwerk Vrouwen FNV)

Werkgroep VrouwenStemmen: Kies een Vrouw	
Roséanne Aukes (NVR, voorzitter) Jacqueline Broer (CDAV en PSC) Charlotte van Dijk (FAM! Netwerk) Leonie van Gils (Vrouwenbelangen) Irene Janssen (extern)	Marjan van Lambalgen (VP Carree) Aletta Makken (internationale vrouwendag) Zehra Sariaslan (Atria) Dieny Scheffer (NVVH) Suzanne de Vlieger (ZijActief)

Leden Kascommissie	
Lydia van de Schilde	Emmy Galama

Benoeming Advies Commissies (BAC)
--

<p><i>Functie: Bestuurslid NVR (Anouk Creusen, Diana van Dijk, Artie Ramsodit)</i></p> <p><u>Samenstelling BAC:</u> Dorenda Gerts MARIKE ABEL Emmy Galama (wegens ziekte niet aanwezig)</p>	<p><i>Functie: Vrouwenvertegenwoordiger 2016</i></p> <p><u>Samenstelling BAC:</u> Tonny Filedt Kok Christine Nanlohy Anke Vervoord Atria: Antia Wiersma Wo=Men: Margriet van der Zouw</p>
---	---

<p>Vertegenwoordigingen</p> <p><i>European Center of the International Council of Women, Annelies Pierrot-Bults</i></p> <p><i>European Network of Migrant Women, Christine Nanlohy</i></p> <p><i>European Observatory on Violence against Women, Aleid van den Brink (tot november 2016) Essa Reijmers (vanaf november 2016)</i></p>	<p><i>European Women's Lobby, Marion Minis en Tonny Filedt Kok</i></p> <p><i>Platform Vrouwen & Duurzame Vrede, Ted Strop-von Meyenfeldt</i></p> <p>Vrouwenvertegenwoordiger AVVN 71 Marije Cornelissen</p>
---	--

BIJLAGE III. BIJENKOMSTEN EN VERGADERINGEN

In deze bijlage staan vergaderingen van de NVR haar bestuur, commissie en werkgroepen. Verder staan er bijeenkomsten waar personen namens de NVR naar toe zijn geweest. Dit overzicht is niet volledig omdat vrijwilligers bijeenkomsten en vergaderingen op persoonlijke titel hebben bijgewoond welke niet in het overzicht terug te vinden zijn.

JANUARI		VERTEGENWOORDIGING
25	Bestuursvergadering	
26	Gelijk=Anders, bijeenkomst n.a.v. bezoek UN Women directeur	Tonny Filedt Kok
28	Bijeenkomst Diversiteit in Bedrijf van de Stichting van de Arbeid	Anneke van Doorne
FEBRUARI		VERTEGENWOORDIGING
5	Vrouwenstemmen in de Raad / Atria	Saideh Hashemi
10	AO Emancipatiebeleid	Monique van der Veeken
11	Briefing CSW60	Tonny Filedt Kok Marije Cornelissen
12	Commissie B&B vergadering	
12	Werkgroep Vrouwenpodium, NVR	Monique van der Veeken Anneke van Doorne Dieny Scheffer Christine Nanlohy Roséanne Aukes
23	Gesprek met Studerende moeders	Dorenda Gerts Monique van der Veeken
26	Bijeenkomst selectie onderwerpen uit de Schaduwrapportage CEDAW 2016 achterban	Christine Nanlohy
MAART		VERTEGENWOORDIGING
4	Werkgroep Vrouwenpodium, NVR	Dieny Scheffer Anneke van Doorne

		Christine Nanlohy Roséanne Aukes Monique van der Veeken
7	Women Inc- evenement De Toekomst van onze gezondheidszorg	Dorenda Gerts Anke Vervoord Tonny Filedt Kok Lydia Ketting
7	Bestuursvergadering	
8	Vorbereidingsbijeenkomst NAP 1325 /Lancering van NAP3	Ted Strop Monique van der Veeken
8	Atria: VAN DOLLE MINA NAAR TWITTERFEMINIST (evenement)	Monique van der Veeken
9	Min v OCW-Werksessie 'Geweld tegen vrouwen"	Monique van der Veeken Charlotte van Dijk Aleid van den Brink
11	Werkgroep Zetel SER	Anneke van Doorne Dorenda Gerts Mirella Visser Monique van der Veeken
12-19	CSW 60	Marije Cornelissen
13	Uitreiking Kartini prijs	Anke Vervoord
18	Commissie B&B vergadering	
19	VNVA - Gender in de spreekkamer - seminar	Marike Abel
23	Algemeen Overleg (AO)- agendering Prostitutie	Tonny Filedt Kok Marion Minis
23	Unie NKV - nieuwe start bijeenkomst	Marike Abel heeft brief geschreven
24	Kwartaal-samenwerkingsoverleg NVR/Atria / Women Inc.	Chritine Nanlohy Dorenda Gerts Monique van der Veeken.
25	Bijeenkomst BuZa UN Trust Fund-EVAW grant making 20jr	Tonny Filedt Kok Anouk Creusen Marije Cornelissen

APRIL		VERTEGENWOORDIGING
4	Overleg Vrouwenpodium	Dieny Scheffer Anneke van Doorne Christine Nanlohy Monique van der Veeken
7	Defense for Children en Unicef thema Kindhuwelijken bijeenkomst	Tonny Filedt Kok
8	Bijeenkomst nieuwe subsidieregeling	Dorenda Gerts Wazna Hamidullahkhan
11	Kascommissie	Lydia van der Schilde Emmy Galema Ramratie Parohi
11	Overleg Zetel SER	Anneke van Doorne Dorenda Gerts Mirella Visser Monique van der Veeken
11	Bestuursvergadering	
15	Tentoonstellingsfonds	Wazna Hamidullahkhan Lotte Wouters Akke Timmermans Guusta Huizer
19	Diner met de Koning & de Koningin samen met Secretaris Generaal Ban Ki-Moon en zijn echtgenote	Marije Cornelissen (avvn2016)
19	ALV WO=MEN	Dorenda Gerts
22	Voorzittersoverleg	Dorenda Gerts MARIKE ABEL Josette Dijkhuizen Wazna Hamidullahkhan Anke Vervoord Tonny Filedt Kok Sandra Boes Monique van der Veeken

MEI		VERTEGENWOORDIGING
10	Bestuursvergadering	
12	Lancering van Graduate Women Internationaal (GWI)-NL (Marije C lezing)	Dorenda Gerts
13	Overleg Zetel SER	SER werkgroep
13	Commissie B&B	
18	Vrouwenpodium overleg	Vrouwenpodium werkgroep
19	Kwartaal-samenwerkingsoverleg NVR/WI/Atria	Anneke van Doorne Dorenda Gerts
21	Algemene Vergadering (afscheidslunch Lotte Wouters)	Roséanne Aukes Sandra Boes Ramratie Parohi Renee Ludolph
25	BPW NL seminar/workshop "Tijd om de krachten te bundelen!"	Dieny Scheffer
27	Kennismakinggesprek met nieuwe (lid) organisatie WBII	Dorenda Gerts Saideh Hashemi
JUNI		VERTEGENWOORDIGING
1	Netwerk VN Vrouwenverdrag schaduwrapportage: vrouwen arbeid inkomen	Anouk Creusen
4	Stichting Zijweg E-day	Saideh Hashemi
13	Bestuursvergadering	
16	Expertbijeenkomst VN Vrouwenverdrag en vrouwelijke vluchtelingen	Saideh Hashemi Anke Vervoord Anouk Creusen
17	Commissie B&B	

JULI		VERTEGENWOORDIGING
4	Vrouwenpodium vergadering	Werkgroep Vrouwenpodium
4	Movisie overleg DNT (NVR/FO)	Leyla Hamidi Diana van Dijk
15	Heisessie bestuur + korte bestuursvergadering	
AUGUSTUS		VERTEGENWOORDIGING
8	Vrouwenpodium vergadering	Werkgroep Vrouwenpodium
12	Commissie B&B	Leyla Hamidi
16	DNT vervolg overleg	Pauline Mulholland Diana van Dijk <i>Federatie Opvang</i>
SEPTEMBER		VERTEGENWOORDIGING
12	Prinsesjesdag Vrouwenpodium	Dorenda Gerts Roséanne Aukes Pauline Mulholland Tonny Filedt Kok Marion Minis Werkgroep Vrouwenpodium
12	Bestuursvergadering	
12	Infobijeenkomst in verband met de conceptsubsidieregeling in het bijzonder over het opstellen van een Theory of Change	Wazna Hamidullahkhan Diana van Dijk Leyla Hamidi
15	SER werkgroep	Roséanne Aukes Anneke van Doorne Mirella Visser
20	Samenwerkingsgesprek Women Inc/NVR	Dorenda Gerts

		Leyla Hamidi
22	Vergadering UN Women NL i.o.	Roséanne Aukes Leyla Hamidi Tonny Filedt Kok
23	Commissie B&B	Commissie BB Roséanne Aukes
27	Overleg PEP International/Wikimedia inzake pilot gendergap Wikipedia	Leyla Hamidi Roséanne Aukes
29	Gelijk=Anders workshop MBO-raad	Roséanne Aukes
OKTOBER		VERTEGENWOORDIGING
6	AVVN 2017 sollicitatiegesprekken (1 ste ronde)	Anke Vervoord Tonny Filedt Kok Christine Nanlohy Anouk Creusen
7	Brainstorm subsidie 2018	Dorenda Gerts Anneke van Doorne Leyla Hamidi Roséanne Aukes Mirella Visser
11	Statement Marije Cornelissen AVVN NY	Marije Cornelissen
12	Kracht on Tour- Jet Bussemaker/ afsluiting project DNT	Pauline Mulholland Dieny Scheffer Yvonne Carels
12	AO Kindermishandeling/geweld in afhankelijke relaties	Anneke van Doorne
13	Verkennd gesprek samenwerking subsidie 2018 EduDivers, Peter Dankmeijer	Leyla Hamidi
14	Werkgroep Subsidie 2018/SER	Leyla Hamidi Pauline Mulholland Roséanne Aukes e.a.
20	Lancering UN Women NL	Leyla Hamidi Roséanne Aukes

		Tonny Filedt Kok
17-21	Marije Cornelissen AVVN NY 2016	
26	Werkgroep Subsidie2018/SER	Leyla Hamidi Pauline Mulholland Roséanne Aukes e.a.
27	AO Emancipatiebeleid	Leyla Hamidi Anneke van Doorne
28	Single Supermom Amsterdam ivm overweging lidmaatschap	Anouk Creusen
28	Netwerk VN Vrouwenverdrag-informele lunchbriefing	Tonny Filedt Kok
31	Kennismakingsgesprek met ZijActief Limburg ivm lidmaatschap	Anouk Creusen
31	Presentatie SER rapport Arbeid en Zorg	Dorenda Gerts Anneke van Doorne
31	Bestuursvergadering	
NOVEMBER		VERTEGENWOORDIGING
2	AVVN 2017sollicitatie gesprekken (2 ^e ronde)	Anke Vervoord Anouk Creusen Tonny Filedt Kok Christine Nanlohy Marije Cornelissen Atria Wo=Men
3	Gesprek met Jannet Vaessen WOMEN Inc ikv strategische alliantie	Dorenda Gerts Leyla Hamidi
3	Gesprek met Renee Römkens Atria ikv strategische alliantie	Dorenda Gerts
4	Commissie B&B	Commissie BB
5	Melania 95 jaar evenement	Wazna Hamidullahkhan
5	Stichting Zijweg- E-day	Dorenda Gerts

11	Women Inc event kracht on tour	Saideh Hashemi
14	Overleg met voorzitters lidorganisaties i.v.m subsidieregeling	
15	Steunpunt Studerende Moeders- presentatie rapport	Lelya Hamidi
24	Algemene Leden Vergadering	
25	Bijeenkomst UN Women NL	Aleid van den Brink Yvonne Carels Saideh Hashemi
26	Workshop van MVR ihkv DNT	Yvonne Carels
28	Werkgroep VrouwenStemmen vergadering	Werkgroep VrouwenStemmen
DECEMBER		
		VERTEGENWOORDIGING
2	Werkgroep overleg subsidie regeling	Werkgroep subsidie
5	Evaluatie werkgroep Vrouwenpodium	Roséanne Aukes Anneke van Doorne Christine Nanlohy Dieny Scheffer
8	Bijeenkomst Wo=Men SDG's NL	Leyla Hamidi Roséanne Aukes
12	CSW consultative	Tonny Filedt Kok
13	Wo=Men-oriënterend gesprek strategisch partnerschappen	Leyla Hamidi Anouk Creusen
13	Bestuursvergadering voorafgaand kerstborrel	
16	Commissie B&B	Commissie BB
16	UN borrel	Roséanne Aukes
20	Verkennd gesprek met Clara Wichmann (Anniek de Ruiter)	Leyla Hamidi
20	Alliantie Arbeid II met Women Inc (penvoerder)	Movisie,Atria,WO=Men,CW ,NVR en Rutgers

21	Verkennd gesprek met Movisie	Leyla Hamidi Dorenda Gerts
22	Alliantie Machtsbalans NVR (pervoerder)	VVAO/VnVA/D&I Company Leyla Hamidi Anouk Creusen

BIJLAGE IV. VERTEGENWOORDIGINGEN

Internationaal is de NVR lid van de ICW (International Council of Women), de ECICW (European Center of the International Council of Women) en de EWL (European Women's Lobby). Vanuit de Commissie B&B verzorgen Annelies Pierrot, Marion Minis en Tonny Filedt Kok deze vertegenwoordigingen. NVR vertegenwoordigers bij EWL: Marion en Tonny. Annelies vertegenwoordigt de IAW in de EWL. Bij de ICW heeft de NVR sinds 2 jaar geen formele vertegenwoordiger meer. Annelies Pierrot is hier diverse malen aanwezig geweest als vertegenwoordiger. Zij is ook de NVR vertegenwoordiger bij de ECICW

European Women's Lobby (EWL)

www.womenslobby.org

De European Women's Lobby (EWL) is de grootste koepelorganisatie van vrouwenorganisaties in de Europese Unie (EU). De EWL telt lidorganisaties in ieder van de 27 EU lidstaten en de 3 kandidaat-landen, naast 21 Europees-brede instellingen. Samen representeren zij meer dan 2.500 organisaties. De EWL verbindt de vrouwenorganisaties en EU-instituten dusdanig dat een dialoog ontstaat tussen burgers en Europese beslissers. De EWL richt zich op EU-niveau en voorziet EU-beleidsmakers van informatie opdat rechten en behoeften van vrouwen evenals het gender perspectief aandacht krijgen in EU-beleid en regelgeving. Tevens voorziet de EWL haar leden van kennis zodat zij op hun beurt, op nationaal niveau, kunnen lobbyen voor onderwerpen waarvoor de EWL zich hard maakt. De EWL heeft consultatieve status bij zowel de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC) als de Raad van Europa.

Sinds 2010 is de NVR weer aangesloten bij EWL. NVR biedt onderdak aan het Nationale Coördinatiepunt EWL voor Nederland. Afgevaardigden voor Nederland zijn Tonny Filedt Kok en Marion Minis. Annelies Pierrot is penningmeester EWL. Christine Nanlohy is afgevaardigde voor het European Network of Migrant Women, dat startte als EWL-project en inmiddels een zelfstandige organisatie is. Aleid van den Brink, en later haar opvolgster Essa Reijmers, maakt deel uit van het EWL Observatorium Geweld tegen Vrouwen. Mieke Bakker-Mantjes maakt deel uit van de EWL werkgroep 'women in politics'.

EWL is gemeld dat de Istanbul Conventie (om alle vormen van geweld tegen vrouwen, en huiselijk geweld te stoppen) per maart 2016 effectief werd in Nederland. Zij zijn geïnformeerd over de NVR inzet vanwege Caribisch Nederland en de Istanbul Conventie. En werden regelmatig geïnformeerd over o.a. de voortgang en vervolg van de 'Agenda van de Toekomst' (Beijing+20), over de AVVN-sters en hun thema's en de oprichting van UN Women NL.

Op verzoek van EWL zijn de 'Country Specific Recommendations' (CSR) van de Europese Commissie voor Nederland vanuit een gender perspectief becommentarieerd (Marion Minis) waarbij EWL deze nationale rapportages verwerkte en aan Europese Commissie aanbod. De NL

rapportage is tevens doorgegeven aan relevante beleidsmedewerkers. Er is deelgenomen aan diverse online EC consultaties; over 'WorkingCarers', over de werk – zorg balans en de consultatie over 'non-binding guidelines on methodology for reporting non-financial information', met inzet van o.a. Mirella Visser. EWL was verheugd hierover omdat zij nog niet aan dit thema werkte.

NVR participeerde in het EWL onderzoek over Mapping Sexuality Education, door ons verbreed tot 'Seksuele- en Relationale Vorming, Voorlichting en Educatie in Nederland' (Tonny Filedt Kok en Marion Minis) met support van o.a. SoaAids en Ineke van der Vlucht namens Rutgers.

Daarnaast werd deelgenomen aan het EWL onderzoek naar 'de positie van vrouwen en meisjes in asielzoekerscentra in NL en geweld tegen vrouwen' door Tonny Filedt Kok en Marion Minis. De publicatie die daaruit is voortgekomen 'From Conflict to Peace? # Womens Voices' is door Tonny Filedt Kok uitgereikt aan de ministeries van V&J en OCW, Vluchtelingen Werk Nederland en het COA

Op verzoek van EWL zijn op diverse momenten Nederlandse (Euro) Parlementariërs, beleidsmakers e.a. benaderd.

Bij de Raad van Europa is (door NGO UWE) een collectieve klacht ingediend vanwege de gender pay gap. Dit is aan EWL doorgegeven.

Bijgewoonde bijeenkomsten en verslag:

– 2 juni, Brussel: High Level Forum over het EWL-WRC project #womensvoices European Dialogue (Tonny Filedt Kok en Marion Minis). Om een stem te geven aan vrouwen en meisjes die migreren en/of conflicten ontvluchten en daarbij veelvuldig geconfronteerd worden met vormen van geweld;

– 3 t/m 5 juni, Brussel, General Assembly EWL, bestuursvergadering (Marion Minis en Tonny Filedt Kok) met o.a. FEMtalks en workshops door leden rondom thema's zoals arbeidsmarkt, migranten, werk-zorg balans, gender pay gap, vrouwen in raden advies & besturen, en decent work. Doel is te komen tot een feministische visie op de economie. Phd-studente Reinie Schrama woonde als observer, op eigen kosten, de GA bij vanwege haar onderzoek;

– 22-23 oktober, Brussel, EWL bestuursvergadering (Tonny Filedt Kok, Annelies Pierrot) rondom 'Challenges of building an inclusive women's movement';

– 24-25 oktober, Brussel, EWL-WIDE+ conferentie (Tonny Filedt Kok, Annelies Pierrot);

– 30 november – 2 december, Brussel, Mieke Bakker-Mantjes woonde de conferentie Exchange over 'women in politics' bij en het uitwisselingsprogramma met leden uit de VS;

EWL initieerde voor de 2e maal de EWL zomerschool AGORA, in Brussel, in september 2016, voor jonge vrouwelijke activisten en feministen in de leeftijd van 18 tot 30 jaar uit ca. 20

Europese landen. Zij volgden discussies en workshops, met als doel de feministische beweging te verjongen en versterken. Geïnteresseerden dienden te voldoen aan een aantal criteria en een motivatiebrief in te sturen. De uiteindelijke geselecteerde deelnemers betaalden zelf deels hun kosten voor deelname. Er waren geen Nederlandse deelnemers hoewel de informatie breed was uitgezet, ook via (hoge-)scholen.

2017 is het jaar met de focus 'ending violence against women'. Het is nadrukkelijk geen Europees jaar omdat daaraan geld voor activiteiten is verbonden. Er wordt gewerkt om de Istanbul Conventie geratificeerd te krijgen door de Europese Commissie.

**Marion Minis, Tonny Filedt Kok–Weimar (bestuursleden EWL)
leden Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR**

European Observatory on Violence against Women

De European Women's Lobby (EWL) heeft in 1997 het Observatory on Violence against Women opgericht waarin experts op het gebied van geweld door mannen tegen vrouwen bijeen komen. Het belangrijkste doel van het EWL Observatory is om kritische en nieuwe kwesties te signaleren opdat de EWL deze kan meenemen in haar lobby voor beter beleid en betere dienstverlening waar het gaat om preventie van geweld en het ondersteunen van slachtoffers van geweld door mannen. Het Observatory verhoogt de zichtbaarheid van geweld door mannen tegen vrouwen en monitort de naleving van de afspraken die op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau gemaakt zijn ten aanzien van (het tegengaan en voorkomen van) geweld tegen vrouwen. Het Observatory doet dat door vorderingen en achteruitgang te markeren en door relevante gegevens beschikbaar te stellen.

Het EWL Observatory on violence against women bestaat uit 33 experts: een voor elke lidstaat en voor 5 aankomende lidstaten of buurlanden. De experts zijn voorgedragen door de nationale coördinatoren van de EWL.

Sinds 2011 is Aleid van den Brink, directeur Blijf Groep, actief in het verband van de Federatie Vrouwenopvang en bestuurslid van stichting Vrouwenopvang Nederland (die de World Shelter Conference november 2015 in Den Haag heeft georganiseerd) vertegenwoordiger van de NVR in het EWL Observatory. In november 2016 heeft zij haar functie overgedragen aan haar opvolger Essa Reijmers, adviseur innovatie en ontwikkeling bij de blijfgroep ([website](#)).

European Women's Lobby Observatory

De European Women's Lobby Observatory kwam van 13 – 15 november 2016 in Brussel bij elkaar. De overgrote meerderheid van de Europese landen wisselde dit jaar van vertegenwoordiger. Namens Nederland nam Essa Reijmers op voordracht van de Nederlandse

Vrouwenraad deel. Vanwege de wisselingen stond de start van driedaagse bijeenkomst vooral in het teken van kennismaken met elkaar en de Europese structuren en uitwisselen over actuele ontwikkelingen op het gebied van de aanpak van geweld tegen vrouwen en meisjes in de verschillende landen.

De visie van de EWL-O op verschillende vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes werd aangescherpt; als nieuw thema is gesproken over digitale vormen van onveiligheid ('cyberviolence'). Deze bespreking zal in 2017 leiden tot een aangevuld visiedocument over vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes. Naast kennismaken stonden de stand van zaken en acties rond de ratificatie en implementatie van de Istanbul Conventie centraal, met specifieke aandacht voor acties om ratificatie door de Raad van de Europese Unie te bevorderen.

Op de derde dag is, samen met vrouwen van het WIDE+-netwerk specifiek ingegaan op de actuele situatie ten aanzien van geweld tegen vluchtelingen- en migrantenvrouwen in Europe. Na inhoudelijke bijdragen over o.a. de situatie in vluchtelingenkampen in Turkije en Irak en ondersteuningsinitiatieven in Zwitserland, Denemarken en Engeland, zijn actiepunten voorbereid voor bespreking met vertegenwoordigers van het Europees Parlement en naaste adviseurs van eurocommissarissen op gebied van migratie en vrouwenrechten.

Essa Reijmers, opvolger bij het Observatory van Aleid van den Brink

Essa Reijmers, adviseur innovatie en ontwikkeling Blijf Groep, lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging NVR

European Network of Migrant Women (ENoMW)

www.migrantwomennetwork.org

Kort verslag Algemene Leden Jaarvergadering European Network of Migrant Women (ENoMW)

Datum : 19 (aankomst) – 22 mei 2016 (vertrek huiswaarts)

Locatie: Bureau ENoMW in Brussel

De 1^e vergaderdag vond plaats op 20 mei 2016. Tijd: 9.00 – 21.00 uur

De agendapunten die besproken zijn:

- Terugblik op de werkzaamheden van het afgelopen twee jaar.
- Vaststelling van het financieel jaarverslag 2015
- Voortgang interne organisatie : huishoudelijke reglementen
- Strategie 2016–2019

Bij de terugblik is vastgesteld dat ENoMW (Dit nog jonge Netwerk is officieel opgericht eind 2012, en was in 2010 op instigatie van het European Womens Lobby in ontstaan)

Het Netwerk heeft 35 lid organisaties) en is steeds meer in het vizier gekomen bij de Europese Commissie, de verschillende Directoraten en andere Europese koepels. Er is door bestuursleden deelgenomen aan verschillende Europese meetings en zijn workshops gehouden over met name de slechte positie van vluchtelingenvrouwen in het algemeen en in de vluchtelingenkampen in het bijzonder. ENoMW heeft samen met de Europese Womens Lobby (EWL) het project Womens Voice vorm en inhoud gegeven in januari 2016.

Een follow up van het project wordt door ENoMW nagestreefd. Er zijn contacten gelegd met de vrouwennetwerken in Griekenland waar veel vluchtelingenvrouwen zijn.

In de afgelopen twee jaar is ook gehoor gegeven aan de uitnodigingen voor het houden van verschillende workshops over gezondheid, economische integratie en de positie van vrouwen afkomstig uit de zogenaamde Derde Landen (=landen buiten de EU). Er is een factsheet opgesteld over de rechten van migranten-vluchtelingenvrouwen vanuit de optiek van mensenrechten. Verder zijn lobbywerkzaamheden verricht naar de Europese Commissie en het Europees Parlement. Dit laatste heeft geresulteerd in onder andere een werkconferentie over de positie van vrouwen in de mensenhandel.

Met betrekking tot de verhouding Noord-Zuid is een workshop gehouden over de positie van vrouwen afkomstig uit Derde Landen. De organisatie was in handen van EWL en WIDE.

In het kader van onderzoek werkzaamheden is de ENoMW gevraagd deel te nemen aan de Expertgroep van EIGE (instituut /expertisecentrum voor beleid-en beleidsonderzoek naar genderaspecten in het Europees beleid).

Vaststelling financieel jaarverslag 2015: dit is door aanwezigen geaccordeerd, na uitleg en toelichting via Skype van de penningmeester Jitka Markova. Uit de cijfers blijkt dat niet alle ingediende projectvoorstellen door de Europese Commissie zijn gehonoreerd.

Dit geldt vooral voor de bureaubezetting van de ENoMW. Daar werd flink op bezuinigd waardoor steeds meer een beroep moet worden gedaan op bestuursleden. De verwachting is dat met ingang van september 2016 op het ENoMW-kantoor geen betaalde medewerkster zal zijn en zal vanaf dan gewerkt moeten worden met stagiaires en vrijwilligers. Niettemin zal naar gestreefd worden om een coördinator op no cure no pay basis te werk te stellen.

Daar waar projecten wel gehonoreerd zijn, gaat het om samenwerkingsprojecten met andere Europese koepels zoals de EWL en EPIM. Er lopen nog aanvragen bij verschillende fondsen.

Voortgang interne organisatie:

De opkomst van vertegenwoordigers van de lid organisaties dient verbeterd te worden. Obstakels zijn de overvolle agenda's van medewerkers en bestuurders van lid organisaties, vaak is bij de lid organisaties geen budget of slechts weinig budget beschikbaar om de reiskosten en hotelkosten te dekken. In deze Algemene Leden Jaarvergadering zijn

vertegenwoordigers uit België, Cyprus, Ierland, Schotland, Spanje, Polen, Nederland, Finland, Zweden en Denemarken aanwezig. De vertegenwoordiging van de lid organisatie in de UK neemt via Skype deel .

Tijdens de vergadering zijn de huishoudelijke reglementen besproken maar nog niet vastgesteld omdat nog meer wijzigingen moeten worden doorgevoerd. Deze hebben betrekking op onder meer: uitbreiding en werving van nieuwe leden voor de ENoMW. Hiermee gepaard gaand de bevoegdheden en plichten. Nadere precisering van de rol van leden van het Netwerk.

Uit de inventarisatieronde blijkt dat een aantal lid organisaties van het Netwerk zeer actief is op het terrein van Violence against Women (VAW), economische migratie, politieke participatie etc. Wat betreft gebruik van sociale media is geconstateerd dat die moet worden geïntensiveerd. Voor het komende jaar zal een actieplan sociale media worden opgesteld.

Huisvesting kantoor ENoMW- sinds april 2016 is de organisatie verhuisd naar een ander onderkomen in Brussel Noord. Voorheen beschikte de organisatie over slechts een kleine kamer bij de EWL. qua huisvesting is men erop vooruit gegaan.

Strategie 2016-2019: bij dit agendapunt is de focus gelegd op duurzame financiering van de organisatie, lidmaatschap ENoMW en belangenbehartiging. De aanwezigen zijn in verschillende werkgroepen uiteen gegaan om over het desbetreffende item de diepte in te gaan.

Tijdens de tweede vergaderdag (21 mei) zijn de resultaten en afspraken hierover vastgesteld.

2e vergaderdag (tevens laatste vergaderdag) op 21 mei 2016. Tijd: 9.00 – 20.00 uur

De agendapunten waren:

- Aftreden zittende bestuursleden ENoMW
- Bestuursverkiezingen
- Discussie in de werkgroepen en actieplan
- Eerste vergadering van het nieuwe bestuur van ENoMW

Aftreden bestuursleden: de zittende vijf bestuursleden hebben de zittingstermijn bereikt en treden af. Twee zittende bestuursleden stellen zich herkiesbaar: Anna Zobnina en Salome Mbuga.

Bestuursverkiezingen: er zijn nieuwe kandidaat-bestuursleden. Deze zijn door het oude bestuur geworven uit de lid organisaties van de ENoMW.

Na een korte kennismaking en toelichting van de motivatie en verwachtingen van de kandidaten is er gestemd.

Dit heeft geresulteerd in de nieuwe bestuurssamenstelling (periode mei 2016 – mei 2018).

Anna Zobnina (voorzitter), Salome Mbuga (vice-voorzitter), Teresa Buczkowska (penningmeester), Christine Nanlohy (algemeen bestuurslid), Inga Koralewska (idem) en Claudia Nystrand(idem).

Op de website van het Netwerk is de nieuwe bestuurssamenstelling gepubliceerd.

Het nieuwe bestuur heropent de Algemene Leden Jaarvergadering

Discussie en actieplan werkgroepen:

De werkgroepen die op de 1^e vergaderdag zijn geformeerd zijn aan de slag gegaan.

De werkgroep Fundraising (ad hoc en structurele fondswerving): heeft een overzicht gemaakt van verschillende fondsen en EU-subsidiekanalen die belangrijk zijn voor de het Netwerk. Uitgangspunt is dat het Netwerk eerst de bureaubezetting laat financieren. In de tussentijd zullen de werkzaamheden op bureau niveau deels worden opgepakt door stagiaires en bestuursleden. De begeleiding van de stagiaires wordt gedaan door Anna Zobnina. Voor zover het om financiële werkzaamheden gaat zal Teresa .. die op zich nemen. Zij gaat voor de overdracht van de financiële documenten contact opnemen met de voormalige penningmeester Jitka Markova. De werkgroep bestaat verder uit Anna en Claudia.

De werkgroep Lidmaatschap ENoMW (inclusief belangenbehartiging op de verschillende beleidsterreinen). In deze werkgroep is de uitbreiding van het aantal lid organisaties besproken. Het lidmaatschap kan in twee varianten worden vorm gegeven, te weten: volledig lidmaatschap en een supporters lidmaatschap. Verder kunnen deskundigen op ad hoc basis deel nemen. De huishoudelijke reglementen zullen op deze punten door het bestuur nader uitgewerkt moeten worden. Verder is het voorstel om de lid organisaties aan te schrijven over wat hun wensen zijn met betrekking tot het lidmaatschap. Lid organisaties die niet aan de jaarlijkse contributieverplichting hebben voldaan, zullen aangeschreven worden. Indien het contributiebedrag een obstakel vormt zal een alternatief lidmaatschap worden aangeboden.

De werkgroep Media , zichtbaarheid en communicatie. Deze werkgroep heeft zich toegespitst op de verschillende mogelijkheden die de zichtbaarheid van het Netwerk kunnen verbeteren. Deze variëren van het ontwikkelen van een richtlijn om het aantal hits op Facebook /Twitter en Instagram te stimuleren. Een media campagne gerelateerd aan een projectuitvoering dient standaard te worden uitgevoerd. Het inventariseren van de stand van zaken van de sociale media van de lid organisaties. Verder is voorgesteld om een online training aan te bieden aan de lid organisaties. Het bestuur dient de voorstellen verder uit te werken.

Onder dankzegging voor de waardevolle input van deelnemers aan de Algemene Vergadering sloot Anna Zobnina deze sessie van de ledenvergadering. Behalve de leden van het nieuwe bestuur vertrokken de overige deelnemers naar een andere ruimte.

Hierna opende Anna Zobnina (voorzitter) de eerste vergadering van het nieuwe bestuur. De resultaten van de werkgroepdiscussies zijn nog eens door gesproken en geordend naar importantie.

Tenslotte is een planning gemaakt voor de bestuursvergaderingen. Deze worden in principe 1x per maand gehouden, via Skype. De verslaglegging van de bestuursvergaderingen zal, bij het ontbreken van een bureaucoördinator, worden gedaan door Inga Koralewska.

Hierna beëindigde de voorzitter de vergadering en volgde het diner.
De volgende dag, 22 mei, gingen allen al vroeg huiswaarts.

De volgende Algemene Leden Jaarvergadering staat gepland op eind mei – begin juni 2017.

Christine Nanlohy,
lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, MVR vertegenwoordiger in ENoMW

European Center of the International Council of Women (EC ICW)

www.ecicw-cecif.com

ECICW is een regionale organisatie van de ICW en heeft 23 aangesloten nationale vrouwenraden en 3 toehoorders. De ECICW heeft een vertegenwoordiger bij de raad van Europa en is lid van de Europese Vrouwenlobby de EWL.

Omschrijving vertegenwoordiging

De ECICW vergadert twee maal per jaar. Als er een AV is van de ICW wordt de ECICW vergadering in die periode gehouden dus dat kan dan buiten de ECICW landen zijn.

Er wordt schriftelijk rapport uitgebracht over de activiteiten van de aangesloten organisaties.

Bijgewoonde bijeenkomsten

18–22 mei Moskou machtiging Monica Tolman

16 november Taipei

Verslag

De voorjaarsvergadering in Moskou werd geopend door Jekaterina Lakhova, voorzitter van de Women's Union van Rusland, die 25 jaar geleden werd opgericht.

Het Seminar in Moskou was getiteld "TRANSFORMING SOCIETY THROUGH POLITICAL AND

ECONOMIC EMPOWERMENT OF WOMEN". "Women's Union of Russia: small-scale practices – a weighty contribution into the national development".

De presentaties handelden over de vrouwenzaken in de afgelegen gebieden van Rusland zoals Vladimir, Voronezh, Karadino–Balkar, Altay, Amur, Kursk, Nenetsky, etc. zoals aandacht voor minderheden en nomaden met als prioriteit medische zorg. Bijvoorbeeld om zwangere vrouwen uit de toendra naar een ziekenhuis te brengen is vliegen noodzakelijk bij gebrek aan andere transportmogelijkheden en dit is gratis.

In de ECICW vergadering werden de nationale rapportages alsmede de rapporten over de EWL, Council of Europe en de Fundamental Rights Agency besproken.

Andorra, Lichtenstein and San Marino staan op de lijst als toekomstige leden.

Andere aandachtspunten waren de vaak slechte positie van vrouwen wat hun pensioen betreft en de nieuwe prostitutie wet in Frankrijk waarin de cliënten van prostituees strafbaar zijn en niet de prostituees zelf, dit in lijn met het standpunt van de EWL.

De ECICW hield een enquête met als vraag moet prostitutie gelegaliseerd worden.

Conclusies:

Alle antwoorden toonden medeleven met prostituees en veroordeling van vrouwenhandel en andere vormen van vrouwen onder druk zetten tot prostitutie.

Meningen liepen uiteen van: prostitutie moet niet gelegaliseerd want het beschouwt vrouwen als objecten en als voorziening van seks voor mannen tot: prostitutie moet worden gelegaliseerd want dan kan het worden gecontroleerd en biedt grotere bescherming en veiligheid.

Hoezeer gepassioneerd de meningen voor en tegen ook waren alle respondenten waren van mening dat vrouwen het recht hadden zichzelf te prostitueren **als dit hun eigen keuze is**.

Verder werden suggesties gedaan hoe vrouwen en meisjes te helpen om een leven als prostituee te vermijden.

27 oktober hielden de ECICW, de Turks–Cyriotische Vrouwenraad (die waarnemers zijn bij de ECICW) onder de vlag van de Turkse Vrouwenraad, een seminar over secularisatie in Levkosia.

ECICW worstelt met de vraag hoe een weg te vinden voor co-existentie van 2 types samenlevingen die bestaan rondom de Middellandse Zee, het Midden–Oosten, West Europa, nl samenlevingen waar religieuze regels dominant zijn en samenlevingen gebaseerd op een seculaire constitutie.

Sprekers waren de opperrechter van Cyprus Narin Ferdi Selik die de verschillen analyseerde tussen Sharia en Familie recht, de Turkse minister Ayfer Yilmaz over de secularisatie door

Atatürk in 1937 en Aviva Kohlman (Israël) over de invloed van religie en orthodoxie op de (ongelijke) positie van vrouwen met name bij huwelijk en scheiding.

In Cyprus had de ECICW het genoegen om de Tunesische Vrouwenraad en hun President Radhia Jerbi weer welkom te heten. Zij belichtte de situatie in Tunesië van 1956 met de afschaffing van polygamie tot 2011 met de Sharia tot de nieuwe grondwet nu.

Wij geloven dat de meeste religieuze regels vrouwen in een zekere rol dwingen, bepaalde kleding voorschrijven, een bepaald gedrag opleggen in de samenleving. Wij geloven stellig dat een patriarchaal systeem vrouwen vrijheid ontnemt en de helft van de samenleving berooft van hun fundamentele rechten. De weg naar vrouwenemancipatie is secularisatie.

De najaarsvergadering in Taipei was een halve dag op 16 november tijdens de ICW vergadering. Hier werden alleen de korte verslagen besproken van de president, de penningmeester, de vertegenwoordigers bij de Raad van Europa en de leden.

De voorjaarsvergadering 2017 zal worden gehouden in Marokko.

Annelies Pierrot-Bults,

lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR vertegenwoordiger ECICW

International Council of Women (ICW)

<http://www.icw-cif.com>

De ICW werd opgericht in 1888 in Washington. en heeft consultatieve status bij de VN en permanente vertegenwoordigers bij o.a. ECOSOC, FAO, UNESCO, UNEP, UNICEF in New York, Parijs en Wenen. Er zijn 64 National Councils lid van de ICW. Binnen de ICW zijn er drie regionale councils: Asia-Pacific, de Americas en de ECICW. De NVR is lid van de ECICW.

Omschrijving vertegenwoordiging

Er wordt eens per 3 jaar een Algemene Vergadering gehouden. Ook is er halverwege een bestuursvergadering waar ook lidorganisaties welkom zijn.

Bijgewoonde bijeenkomsten

22-23 mei Moskou Bestuursvergadering aansluitend op de ECICW vergadering.

14-17 november Taiwan Bestuursvergadering.

Verslag

De voortgang over het thema van 2015–2018 “**Transforming Society through the empowerment of women**” werd besproken.

1. Women’s empowerment, peace, and elimination of violence against women;
2. Equality for women in terms of economic opportunities, access to resources, and freedom;
3. Improvement in matters related to women’s health and the environment;
4. Gender equality through education, arts, and media; and
5. Elimination of all forms of discrimination against women and improving the lives of all women.

ICW hield twee sessies gedurende de CSW60 (maart 16 en 17) met als thema’s “Women in Power and Decision– making” en “Transforming Society through Political and Economic Empowerment of Women”. Ook ontmoetten een aantal ICW leden secretaris–generaal Ban Ki Moon.

In Moscow werden Brigitte Polonovski benoemd tot liaison voor ECOSOC in Genève en Isabelle Broquet tot representant voor UNICEF.

In Taiwan werden 2 seminars gehouden met als thema’s: “Women in Power Society in Transformation” and “Women’s Empowerment in the Changing World” gevolgd door workshops met de titels “Advancing Women in Decision Making”, “Promoting Gender Equality in the Community”, “Transforming Society Through Women’s Empowerment: Korean and Taiwan Experience” en “Empowering Women for an Innovative and Inclusive Workplace”.

Sprekers waren o.a. Mervat Tallaway (Egypte) o.a. Minister Sociale Zaken en Onder–secretaris–generaal van de UN; Seiko Noda (Japan) o.a. Minister Consumentenzaken en Minister van Staat voor Wetenschap en Technologie; Pau–Ching Lu (Taiwan) onderminister Gezondheid en Welzijn; Insook Park (Korea) Parlements lid en president Asia–Pacific Cardiac Society.

In de nieuwsbrief van mei 2016 werd een Nederlandse bijdrage geplaatst over de “agenda van de toekomst” en over de bijeenkomst over het “prostitutiebeleid in Nederland”.

De volgende vergadering zal zijn 21–22 juni in Ottawa

Annelies Pierrot–Bults,

lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR contactpersoon ICW

BIJLAGE V. LIJST VAN AFKORTINGEN

ALV	Algemene ledenvergadering
AVVN	Algemene Vergadering van de Verenigde Naties
BES-eilanden	Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Caribisch Nederland)
BuZa	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CSW	Commission on the Status of Women (van de Verenigde Naties)
EC ICW	European Center of the International Council of Women
EG	Europese Gemeenschap(en)
ENoMW	European Network of Migrant Women
EU	Europese Unie
EWL	European Womens Lobby
FO	Federatie Opvang
FRA	Fundamental Rights Agency
NGO	Non Gouvernementele Organisatie
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
SZW	Ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid
UN Women	United Nations Women
V&J	Ministerie van Veiligheid & Justitie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning